

Juridische aspecten bij samenwerking

Colofon

Uitgever: JSO expertisecentrum voor jeugd, samenleving en opvoeding
Tekst: Gabriëlle Blonk, adviseur JSO
Datum uitgave: april 2008
Bezoekadres: JSO expertisecentrum voor jeugd, samenleving en opvoeding
Nieuwe Gouwe Westzijde 2a
2802 AN Gouda
T 0182 547888
F 0182 547889
E info@jso.nl
www.jsso.nl

Deze uitgave is mede mogelijk gemaakt door financiële steun van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Copyright © 2008, JSO expertisecentrum voor jeugd, samenleving en opvoeding
Uit deze uitgave mag niets worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, retrieval systemen of op welke andere wijze dan ook zonder toestemming van JSO.

Geen aansprakelijkheid voor inhoud en gebruik

Ondanks de zorg en aandacht voor de inhoud, is het mogelijk dat de informatie die wordt gepubliceerd onvolledig c.q. onjuist is. De informatie wordt af en toe aangevuld en wijzigingen kunnen te allen tijde met onmiddellijke ingang en zonder enige kennisgeving worden aangebracht. Wij zijn niet verantwoordelijk voor eventuele onjuistheden. Aan de inhoud kunnen dan ook geen rechten worden ontleend. Wij sluiten iedere aansprakelijkheid uit voor enigerlei directe of indirecte schade, van welke aard dan ook, die voortvloeit uit of in enig opzicht verband houdt met het gebruik van deze brochure. Mocht JSO eventueel toch aansprakelijk zijn, dan is de aansprakelijkheid van JSO beperkt tot het bedrag dat in voorkomende gevallen onder haar verzekering voor uitkering in aanmerking komt.

Vraag advies op maat

Hebt u specifieke vragen in verband met uw aansprakelijkheid in een concrete situatie? Vraag het aan uw verzekeringsadviseur, uw werkgeversorganisatie of neem een gespecialiseerde juridische adviseur in de arm. Behoudens door de wet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt zonder schriftelijke toestemming van JSO.

Inhoudsopgave

Inleiding.....	2
1. Contracten en overeenkomsten	3
1.1 Inleiding.....	3
1.2 De overeenkomst en aansprakelijkheid.....	5
1.3 Toestemmingsformulieren.....	6
1.4 De zelfstandigheidsovereenkomst	8
1.5 Vrijwilligers in de BSO	11
1.6 Samenwerken met vrijwilligersorganisaties	12
1.7 Freelancers in de BSO.....	12
1.8 Wet Kinderopvang.....	14
2. Wettelijke aansprakelijkheid	15
2.1 Onrechtmatige daad, eigen aansprakelijkheid	15
2.2 Risicoaansprakelijkheid onder de 14 jaar	16
2.3 Risicoaansprakelijkheid voor medewerkers, vrijwilligers en stagiaires.....	17
2.4 Risicoaansprakelijkheid voor freelancers.....	19
2.5 Aansprakelijkheid bij inhuren activiteiten	21
2.6 Risicoaansprakelijkheid voor gebrekkige zaken.....	22
2.7 Risicoaansprakelijkheid voor opstallen	23
2.8 Risicoaansprakelijkheid voor dieren	25
2.9 Aansprakelijkheid voor zaken/opstallen/dieren in de uitoefening van een bedrijf	25
3. Vervoer van en naar de BSO en aansprakelijkheid	26
3.1 Met eigen vervoer (lopend, met de fiets, fietskar of groepsfiets).....	26
3.2 Met eigen vervoer (auto of busje)	28
3.3 Vervoer per taxi of taxibusje.....	29
3.4 Het kind mag op eigen gelegenheid van school naar de BSO	30
3.5 Het kind mag op eigen gelegenheid naar een activiteit in het buurthuis.....	31
4. Aandachtspunten bij activiteiten buiten de BSO	32
5. Regelgeving en verzekeringen	33
5.1 Verzekeringen	33
5.2 Verzekeringen bij vervoer.....	35
5.3 Verzekeringen en samenwerking met andere organisaties	37
5.4 Verzekering van vrijwilligers	39
Bijlage 1: Overeenkomst met kind en ouders m.b.t. vervoer van school naar BSO	40
Bijlage 2: Toestemmingsformulier van Kinderdagverblijf NulVier	41
Bijlage 3: Toestemmingsformulier SKSG	43
Bijlage 4: Voorbeelden van een zelfstandigheidscontract tussen kind en BSO	46
Bijlage 5: Een juridisch uitstapje	48

Inleiding

Ondernemen is risico nemen, ook in de kinderopvang. Maar over welke risico's hebben we het eigenlijk? En wie is verantwoordelijk als het kind iets overkomt als hij zich buiten de muren van de BSO begeeft? Wat moet daarvoor worden geregeld? Zijn de contracten die met ouders worden afgesloten en waarin staat omschreven wat het kind aan vrijheden krijgt, adequaat en zijn de risico's voldoende afgedekt?

U vindt in dit onderdeel van de BSOwijzer antwoorden op deze vragen.

Daarnaast wordt ingegaan op de wettelijke aansprakelijkheid. Wanneer ben je wettelijk aansprakelijk en om welke zaken gaat het precies?

Tot slot vindt u informatie over regelgeving en staan een aantal verzekeringen vermeld die belangrijk zijn voor de BSO.

Het is belangrijk de risico's bij samenwerking te weten en duidelijke afspraken te maken met ouders en samenwerkingspartners over wederzijdse verantwoordelijkheden. Dit betekent niet dat alle risico's zijn uit te sluiten. Risicoloos werken bestaat niet, het zou betekenen dat we de angst laten regeren in plaats van plezier in het werk, ontwikkeling, vernieuwing en uitdaging.

Wij danken alle organisaties die bereid waren kritisch mee te lezen met de conceptteksten van dit onderdeel van de BSOwijzer of bereid waren hun voorbeelden of voorbeeldcontracten ter beschikking te stellen.

Diverse kindercentra hebben hun commentaar gegeven op de eerste opzet, waarbij in het bijzonder de leden van de platforms kindercentra uit Zuid-Holland.

Ook hebben wij dankbaar gebruik gemaakt van onderdelen van de brochure 'Aansprakelijkheid in de buitenschoolse opvang' van het NJi (NIZW, 1998)

De tekst van het onderdeel juridische aspecten is juridisch bekeken door:

Mevr. Mr. M. Haafkes van Haafkes Consult.

Mevr. Mr. H.Th. Vos, advocaat bij Houthoff Buruma N.V.

De teksten over aansprakelijkheid en verzekeringen zijn kritisch bekeken door:

Dorwaal Assurantiegroep, specialist in verzekeringen voor de kinderopvang.

De tekst van het onderdeel over veilig vervoer van kinderen is bekeken door:

Veilig Verkeer Nederland

Gabriëlle Blonk.

Adviseur JSO

1. Contracten en overeenkomsten

1.1 Inleiding

De buitenschoolse opvang groeit en verandert. De opvang speelt zich niet meer alleen af tussen de vier muren van de BSOvoorziening. Kinderen maken gebruik van andere voorzieningen in de buurt, gaan een deel van de middag bij een vriendje spelen of nemen dat vriendje mee naar de BSO. Deze veranderingen roepen vragen op bij BSOorganisaties en bij ouders (onder ouders wordt verstaan diegenen die het ouderlijk gezag uitoefenen) voor wat betreft de verantwoordelijkheid voor de kinderen.

De BSO sluit steeds vaker contracten af om duidelijk te maken wie verantwoordelijk is in het geval er iets mis gaat. In het stuk over contracten en overeenkomsten vindt u naast juridische informatie over contracten ook een aantal voorbeeldcontracten.

Uitgangspunten

Het Nederlandse privaatrecht is gebaseerd op een aantal uitgangspunten. Een daarvan is contractsvrijheid. Partijen zijn vrij een overeenkomst aan te gaan, zowel wat de wederpartij, de vorm als de inhoud betreft. Een ander principe is dat iedereen voor zichzelf verantwoordelijk is en zijn eigen schade draagt, tenzij er een gegronde reden bestaat om een ander verantwoordelijk te houden en de schade te mogen afwentelen op die ander.

De belangrijkste redenen hiervoor zijn de toerekenbare tekortkoming in de nakoming van een overeenkomst ook wel wanprestatie genoemd (art. 6: 74 e.v. Burgerlijk Wetboek(BW)) en de onrechtmatige daad (art. 6:162 e.v. BW). (Het hier genoemde nummer achter het artikel is het nummer van het boek waarin het te vinden is, vervolgens wordt het artikelnummer genoemd in het boek. art. 6: 74 betekent boek 6 artikel 74)

U kunt de artikelen uit het burgerlijk wetboek vinden op www.wetboekonline.nl.

In hoofdstuk 1 wordt de wanprestatie behandeld. In het volgende hoofdstuk komt de onrechtmatige daad aan bod.

Overeenkomst

Als er door partijen een overeenkomst wordt aangegaan ontstaan er over en weer verplichtingen (verbintenissen).

Een overeenkomst kan zowel schriftelijk als mondeling worden aangegaan. In de Wet kinderopvang (art. 52) is geregeld dat kinderopvang geschiedt op basis van een schriftelijke overeenkomst tussen kinderopvangorganisatie en ouder.

Een (opvang)overeenkomst heeft door partijen overeengekomen rechtsgevolgen. Daarnaast heeft de overeenkomst (afhankelijk van de aard van de overeenkomst) ook rechtsgevolgen die uit de wet, de gewoonte of de eisen van redelijkheid en billijkheid voortvloeien.

Wanprestatie en overmacht

Een overeenkomst moet door beide partijen worden nagekomen.

Indien een partij zijn verplichting(en) uit de overeenkomst niet nakomt en het niet-nakomen kan hem worden toegerekend, spreken we van toerekenbare niet-nakoming ofwel wanprestatie. Om wanprestatie in de concrete situatie vast te stellen moet je de overeenkomst uitleggen. Wat wilden partijen regelen en hoe blijkt dat uit de overeenkomst?

Soms is een verplichting uit een overeenkomst niet nagekomen maar kan de niet-nakoming aan de contractspartij niet worden toegerekend. In dat geval spreken we van overmacht.

Voorbeeld

In de BSOovereenkomst is geregeld dat het kind door een BSOmedewerker van school wordt gehaald en naar de BSO wordt gebracht.

Door interne communicatiestoornissen weet de BSOmedewerker niet dat het kind op maandag ook moet worden opgehaald en daardoor blijft het kind op school achter. Het is duidelijk dat hier sprake is van wanprestatie van de BSO.

Nu dezelfde situatie maar de ouder heeft vergeten aan de BSO door te geven dat het kind op maandag van school moet worden opgehaald. Hier is sprake van overmacht.

Gevolgen wanprestatie

Indien een contractspartij wanprestatie pleegt kan de wederpartij nakoming of ontbinding van de overeenkomst eisen. Daarnaast kan de wederpartij schadevergoeding vorderen.

Uitbreiden en beperken contractsverplichtingen

In een overeenkomst kun je je contractuele verplichtingen en daarmee je aansprakelijkheid uitbreiden en beperken.

Uitbreiden

Uitbreiding kan door het opnemen van een garantie. De contractspartij garandeert (vaak verwoord als 'staat er voor in') een bepaald resultaat. In het model voor algemene voorwaarden van de MOGroep, BOinK en de consumentenbond is een aantal voorbeelden te vinden.

Bijvoorbeeld artikel 12 lid 1; de ondernemer staat er voor in dat de door hem verrichte werkzaamheden voor kinderopvang worden verricht overeenkomstig de eisen van goed vakmanschap en met gebruikmaking van deugdelijk materiaal.

Beperken

Partijen kunnen hun aansprakelijkheid ook beperken door het opnemen van een uitsluitingsclausule ook wel exoneratieclausule genoemd. Je ziet dan vaak staan dat de aansprakelijkheid van de BSO wordt beperkt tot die gevallen waarbij sprake is van opzet of grove schuld. Ook de bordjes bij garderobes 'De directie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid bij verlies of diefstal van uw eigendommen' is een exoneratieclausule.

De vraag of partijen de bedoeling hebben hun contractuele aansprakelijkheid te beperken of uit te breiden is van belang bij het interpreteren van de toestemmingsformulieren en zelfstandigheidcontracten die door de BSO worden gebruikt.

Grenzen aan het gebruik van exoneratieclausules

De wet stelt grenzen aan het gebruiken van exoneratieclausules. Als exoneratieclausules in algemene voorwaarden worden opgenomen mogen ze voor de wederpartij niet 'onredelijk bezwarend' zijn. Een exoneratiebeding in de opvangovereenkomst met een ouder/ particuliere consument is al snel onredelijk bezwarend.

1.2 De overeenkomst en aansprakelijkheid

In de Wet kinderopvang (http://www.minocw.nl/documenten/De_wet_kinderopvang.pdf) is geregeld dat kinderopvang geschiedt op basis van een schriftelijke overeenkomst tussen kinderopvangorganisatie en ouder.

In de buitenschoolse opvang worden individuele schriftelijke contracten met ouders en soms ook zelfstandigheidcontracten met ouders en kinderen gesloten. Deze ondertekende contracten bevestigen de gemaakte afspraken. In de schriftelijke opvangovereenkomst wordt de zorgplicht van de BSO ten opzichte van ouder en kind vastgelegd.

Algemene voorwaarden

Bij de opvangovereenkomst horen meestal algemene voorwaarden ook wel leveringsvoorwaarden genoemd. In het contract moet naar deze algemene voorwaarden worden verwezen en een exemplaar van de voorwaarden moet aan de ouder worden overhandigd anders zijn ze niet van toepassing. Ouders laten tekenen voor ontvangst van de algemene voorwaarden laat op dit punt dan geen onduidelijkheid bestaan.

Door de MOgroep, de Branchevereniging (werkgeversorganisaties) en BOinK (belangenvereniging voor ouders in de kinderopvang) en de Consumentenbond is een model voor algemene voorwaarden opgesteld. U vindt deze voorwaarden o.a. op de website van de MOgroep (www.mogroep.nl) en Boink (www.boink.info).

Kinderopvangorganisaties die lid zijn van de MOGroepe of van de branchevereniging zijn verplicht deze voorwaarden te hanteren.

In deze voorwaarden staat een artikel over de aansprakelijkheid van de ondernemer en de ouder / consument. Vastgelegd is dat partijen aansprakelijk zijn voorzover dit uit de wet of de overeenkomst voortvloeit.

Met deze bepaling wordt de contractuele en wettelijke aansprakelijkheid niet beperkt (geen exonatie) maar ook niet uitgebreid (geen garantie).

Sommige kinderopvangorganisaties die geen lid zijn van de MOGroepe of de Branchevereniging nemen in hun algemene voorwaarden een apart artikel op waarmee ze hun aansprakelijkheid willen beperken. Dit heeft weinig zin. De beperking van contractuele aansprakelijkheid tegen de ouder / consument zal al gauw als onredelijk bezwarend worden aangemerkt.

Daarnaast kun je de aansprakelijkheid voor een onrechtmatige daad (zie hoofdstuk 2.1) niet via algemene voorwaarden of een bepaling in het contract beperken.

Afspraken zorgplicht en verantwoordelijkheid

In artikel 11 lid 5 van de algemene voorwaarden is bepaald op welk moment de verantwoordelijkheid en dus de zorgplicht van de BSO voor het kind, van ouder overgaat op de BSOondernemer en andersom. Dit is afhankelijk van de wijze waarop het kind naar de buitenschoolse opvang komt en deze verlaat. Hierover worden tussen ondernemer en consument schriftelijk of elektronisch eenduidige afspraken gemaakt. De ondernemer kan van de ouder eisen dat deze de eventuele ophaalbevoegdheid van een derde schriftelijk of elektronisch vastlegt.

Deze nadere afspraken worden veelal vastgelegd in toestemmingsformulieren en/of zelfstandigheidovereenkomsten.

1.3 Toestemmingsformulieren

Naast de BSOopvangovereenkomst kunnen aanvullende overeenkomsten worden afgesloten in de vorm van toestemmingsformulieren of zelfstandigheidcontracten.

Het is raadzaam om expliciet op het toestemmingsformulier te vermelden dat het formulier is bedoeld als aanvulling op de opvangovereenkomst en dat de inhoud van het formulier dient te worden gelezen en begrepen in samenhang met de opvangovereenkomst. Langs die weg zou kunnen worden voorkomen dat het toestemmingsformulier als een apart contract wordt gezien.

Verder, maar dat geldt ook voor de opvangovereenkomst, dient te worden gecontroleerd of het formulier (door beide partijen, maar met name aan de zijde van de ouder[s]) wordt getekend door iemand die ook daadwerkelijk bevoegd is het formulier te ondertekenen.

Het is aan te raden om dit formulier in bijzijn van zowel ouder(s) als kind in te vullen en uit te leggen en de 3 'partijen' ook gezamenlijk het formulier te laten ondertekenen. In dit begeleidende gesprek kan dan nog eens door de vertegenwoordiger van de BSO worden uitgelegd en benadrukt wat het belang is van het toestemmingsformulier en op welke punten door de ouder(s) door middel van het formulier toestemming wordt gegeven aan de organisatie.

Dat de inhoud van het formulier door de opvangorganisatie is besproken met de betrokken ouder en dat het formulier vervolgens in bijzijn van beide partijen is ondertekend, zou vervolgens ook met zoveel woorden op het formulier kunnen worden vermeld.

Daarnaast is het belangrijk dat partijen ieder een eigen getekend exemplaar van het formulier krijgen. Het formulier wordt in ieder geval ondertekend door de BSO en de ouder(s). Het toestemmingsformulier heeft daarmee in principe dezelfde juridische waarde als een contract.

Ondertekening door een minderjarig kind

Dat een BSO graag wil dat een toestemmingsformulier naast de ouders, ook wordt ondertekend door het kind, is op zich begrijpelijk.

De vraag is wat de juridische waarde is van het feit dat ook de minderjarige het toestemmingsformulier heeft getekend. Mocht het - om wat voor reden dan ook - komen tot een toetsing door de rechter van de juridische waarde van de ondertekening door het minderjarige kind, dan is de kans zeer groot dat de rechter zal oordelen dat aan de ondertekening geen enkele juridische waarde kan worden toegekend.

Verder is het raadzaam dat het formulier geregeld (bijvoorbeeld bij aanvang van een nieuw schooljaar of bij wijziging van de omstandigheden, zoals bijvoorbeeld bij een verhuizing) wordt 'ververst' en opnieuw wordt ondertekend door partijen. Ervaring leert namelijk dat mensen snel vergeten wat zij hebben ondertekend. Ook kunnen de omstandigheden wijzigen, een kind kan bijvoorbeeld verhuizen. Met het opnieuw doornemen en ondertekenen van het formulier wordt een ouder gedwongen er over na te denken of hij/zij na de verhuizing ook nog wel toestemming wil geven dat zijn/haar kind zelfstandig van de BSO naar huis loopt of fietst.

Via het invullen en tekenen van toestemmingsformulieren geven ouders (als wettelijk vertegenwoordiger) bijvoorbeeld aan de BSO toestemming voor het filmen of fotograferen van een kind en gebruik van dit materiaal voor de eigen website of persberichten.

Door een juist gebruik van specifieke toestemmingsformulieren wordt de zorgplicht van de BSO duidelijk ingekaderd. Als ouders op het moment dat dit concreet aan de orde is, expliciet en via een apart formulier bijvoorbeeld schriftelijk toestemming geven voor zelfstandig vervoer van hun kind naar de BSO en naar andere activiteiten, is de BSO daarvoor niet meer verantwoordelijk.

Let op

Het moet gaan om een specifieke toestemming die expliciet aan de ouder moet zijn gevraagd op het moment dat dit aan de orde is. Een algemene toestemmingsclausule in je opvangcontract en/of algemene voorwaarden van een jaar oud is niet voldoende.

Let op

Met het toestemmingsformulier wordt onder andere ook vastgelegd wat het betrokken kind wel en niet zonder begeleiding van de BSO mag ondernemen. In principe is het zo dat de activiteiten die zonder begeleiding mogen gebeuren onder de verantwoordelijkheid van de ouder(s)/verzorger(s) vallen. Of dit echter ook met zich mee brengt dat de BSO op geen enkele wijze aansprakelijk is voor schade of letsel aan het kind of veroorzaakt door het kind, valt te betwijfelen. Een en ander zal sterk afhangen van de situatie van het geval.

Bijvoorbeeld: Via het toestemmingsformulier geven de ouders aan dat het kind zelfstandig vanuit de BSO naar huis mag fietsen.

De lamp op de fiets van het kind is echter kapot. De fietslamp is kapot gegaan omdat de fiets is gevallen bij het weggaan van de BSO. De leiding van de BSO weet van de kapotte lamp, maar laat het kind desondanks toch vertrekken in het donker. Het kind overkomt vervolgens een ongeval terwijl het naar huis rijdt en loopt daarbij letsel op. Onder deze omstandigheden is het denkbaar dat de BSO, ondanks de exoneratie op het toestemmingsformulier, toch met succes kan worden aangesproken.

In bijlage 1, 2 en 3 vindt u verschillende voorbeelden van toestemmingsformulieren.

1.4 De zelfstandigheidsovereenkomst

Kinderen van 8 tot 13 jaar vormen een aparte groep in de naschoolse opvang. Enerzijds zijn het nog echt kinderen met een hang naar huiselijkheid en geborgenheid, anderzijds richten ze zich meer op de buitenwereld en worden ze mondiger en zelfstandiger.

Sommige BSOorganisaties spelen in op de behoefte van deze groep met een speciaal aanbod.

Voorbeeld

SKSG uit Groningen en Dak kindercentra uit Den Haag hebben zogeheten TOPgroepen. TOP staat voor: Tijd voor Ontspanning en Plezier. Deze TOPgroep is een BSOgroep speciaal voor kinderen in de leeftijd van 8 tot en met 12 jaar.

De kinderen die willen deelnemen aan een TOPgroep moeten minimaal 3 dagen aanwezig zijn. De gedachte daarachter is dat zij zich beter thuis voelen in de groep en daardoor beter kunnen meedoen met de activiteiten. De TOP biedt activiteiten en spelmaterialen aan die aansluiten bij de leeftijd en de behoefte van het kind en er is aandacht voor huiswerkbegeleiding. De kinderen mogen zelf kiezen en meebeslissen over de activiteiten, maar zij dragen ook een eigen verantwoordelijkheid. Bij de TOP worden kinderen op een professionele manier begeleid naar zelfstandigheid door middel van een TOPtrainingsprogramma.

De organisaties bereiden de BSOkinderen via een speciale TOPtraining voor op de activiteiten die ze zelfstandig gaan ondernemen. Pas na het goed afronden van de training mogen ze een activiteit zelfstandig doen.

Zelfstandigheidscontract

Voor het opbouwen van meer zelfstandigheid van het kind wordt expliciet toestemming gevraagd aan de ouder via een zelfstandigheidscontract. De zelfstandigheid kan variëren van 'zelfstandig fietsen naar de BSO' tot 'zelfstandig naar het buurthuis gaan'.

Het zelfstandigheidscontract wordt door SKSG gezien als een opvoedingsmiddel.

Met het aangaan van zelfstandigheidscontracten breidt de BSO haar contractuele zorgplicht voor de opvoeding van het kind uit en daarmee ook haar verantwoordelijkheid.

In het contract met het kind wordt daarnaast nog een aantal algemene afspraken gemaakt omtrent omgangsnormen zoals 'ik meld mij altijd aan en af op het bord en groet de leiding'.

Voorbeelden van een zelfstandigheidscontract tussen kind en BSO vindt u in bijlage 4.

Belangrijke aandachtspunten bij zelfstandigheidscontracten

- Via het invullen en ondertekenen van het zelfstandigheidscontract geven ouders aan wat hun kind wel of niet (al) zelfstandig mag doen en welke nadere regels er in dat kader voor het kind gelden. De punten op de toestemmingsformulieren en de zelfstandigheidscontracten dienen zo specifiek mogelijk te worden geformuleerd. Door de ouder(s) (en zo nodig ook door het kind) kan dan punt voor punt worden aangegeven waarvoor toestemming wordt gegeven, dan wel welke activiteiten zelfstandig door het kind mogen worden ondernomen. Hoe specifieker het formulier, c.q. het contract is opgesteld, des te minder discussie kan achteraf ontstaan tussen opvangorganisatie, ouder(s) en kind.
- Het zelfstandigheidscontract is een juridisch contract.
- Het is belangrijk om op het contract expliciet te vermelden dat het contract dient als aanvulling op de opvangovereenkomst, alsmede dat het contract dient te worden gelezen en begrepen in samenhang met de opvangovereenkomst. Voorkomen moet worden dat het zelfstandigheidscontract als een op zichzelf staand contract wordt gezien.
- Verder geldt ook hier weer dat bij ondertekening moet worden gecontroleerd of het contract wordt getekend door iemand die daartoe ook bevoegd is. Ook hier weer is het raadzaam het contract te laten tekenen in het bijzijn van alle partijen (BSO en ouder[s] en kind), alsmede dat het contract voor ondertekening punt voor punt wordt doorgenomen.
- Ook met betrekking tot het zelfstandigheidscontract geldt dat het zaak is de overeenkomst geregeld opnieuw door te nemen en te laten ondertekenen (bijvoorbeeld gewijzigde omstandigheden of bij een jaarlijkse evaluatie met de ouders, c.q. het kind). Gewijzigde omstandigheden kunnen dan meteen worden meegenomen.
- Beide partijen moeten een ondertekend exemplaar van het contract ter beschikking krijgen.

Ondertekening door het minderjarige kind

Wat, als het er in een geschil op aankomt, de juridische waarde is van het feit dat ook de minderjarige het zelfstandigheidscontract heeft getekend, is ook hier de vraag. Bij de uitleg van de juridische waarde van de ondertekening zal de rechter meewegen dat het kind minderjarig is en dat het niet redelijk is er onder alle omstandigheden vanuit te gaan dat de minderjarige bij ondertekening heeft kunnen overzien en heeft kunnen voorzien wat de mogelijke gevolgen van ondertekening van het contract voor hem zouden kunnen zijn.

Overigens, maar dat is wat anders, is het in het kader van wat het doel is van het contract (namelijk een opvoedingsmiddel) wel goed dat het kind het contract medeondertekend. Daarbij is het wel zaak dat de inhoud van het contract met het kind wordt doorgenomen en besproken, voordat de overeenkomst wordt getekend.

Onderlinge samenhang toestemmingsformulieren en zelfstandigheidscontracten

Ook op dit punt geldt dat het goed is in alle documenten (opvangovereenkomst, toestemmingsformulier en zelfstandigheidscontract) over en weer naar de andere documenten te verwijzen en aan te geven dat de documenten niet anders dan in onderlinge samenhang dienen te worden gelezen en begrepen.

De opvangovereenkomst is uiteraard het belangrijkste document (het hoofdcontract); de andere twee documenten zijn afgeleide documenten.

Voorbeeld interne richtlijnen

Hieronder staat een voorbeeld van een interne richtlijn voor het gebruik van zelfstandigheidcontracten in de BSO.

- Opbouwen zelfstandige deelname aan BSOactiviteiten.
- Voor BSOactiviteiten die plaats vinden buiten het terrein van de BSO dient vooraf te worden overlegd met de ouders en de kinderen. Ouders moet nadrukkelijk om toestemming worden gevraagd. Dit moet blijken uit een getekend toestemmingsformulier.
- De opbouw van zelfstandigheid t.a.v. vervoer naar de BSO en naar activiteiten dienen eveneens vooraf te worden besproken tussen BSO, ouder en kind en schriftelijk vastgelegd. Daarvoor kan een zelfstandigheidsovereenkomst worden afgesloten.
- In de zelfstandigheidsovereenkomst staan de voorwaarden waaronder een kind zelfstandig van school naar de BSO kan lopen of fietsen.
- De individuele afspraken die met het kind worden gemaakt worden schriftelijk vastgelegd.
- In de overeenkomst wordt opgenomen wat de consequenties zijn indien het kind zich niet aan de afspraken houdt.
- De gemaakte afspraken worden doorgenomen in een gesprek tussen ouder, kind en BSOleid(st)er.
- In de overeenkomst wordt naast de namen van ouder en kind (en geboortedatum) de activiteit omschreven. Bij de activiteit vrij spelen - buiten het terrein van de BSO - moet de plaats waar het kind mag spelen worden aangegeven. Bijvoorbeeld op een voetbalveld, een bepaald gedeelte van de wijk, speelterrein of iets dergelijks.
- Zinvol is om na verloop van tijd zowel met ouders als met kind(eren) te bespreken hoe het loopt en te bekijken of bijstelling nodig is.

1.5 Vrijwilligers in de BSO

Soms werkt de BSO met vrijwilligers of werkt zij samen met organisaties die met vrijwilligers werken. Dit roept vaak vragen op met betrekking tot onkostenvergoeding en aansprakelijkheid.

Definitie vrijwilligerswerk

Het Centraal Bureau voor de Statistiek definieert vrijwilligerswerk als volgt:

'Een vrijwilliger is iemand die regelmatig voor een instelling werkzaam is en niet voorkomt in de loon- en salarisadministratie, hoewel er van een (geringe) onkostenvergoeding sprake kan zijn'.

Vrijwilligerswerk is werk:

- waarvoor niet wordt betaald;
- dat niet beroepshalve wordt verricht;
- dat geen vaste arbeidsplaats inneemt;
- dat niet concurrerend is met betaald werk;
- dat niet meer dan 20 uur per week beslaat;
- wel vrijwillig is, maar niet vrijblijvend.

Vrijwilligers en onkostenvergoeding

BSO 's die met vrijwilligers werken kunnen een onkostenvergoeding geven voor de kosten die de vrijwilligers maken met het vrijwilligerswerk.

Alle Kinderopvangorganisaties (ongeacht welke rechtsvorm) vallen in principe (besluit staatssecretaris van Financiën 16 september 1996, nr: DB96/2433N) onder de vennootschapsbelasting en kunnen daarom geen gebruik maken van de vaste fiscale vrijstelling voor vrijwilligers. Dit betekent dat in de BSO wel met vrijwilligers kan worden gewerkt, maar dat de BSO de vrijwilliger alleen op declaratiebasis onkosten kan vergoeden voor de werkelijk gemaakte onkosten. Op www.vrijwilligers.nu treft u meer informatie aan over de onkostenvergoeding.

Voorbeeld van een algemene richtlijn

Voor bepaalde BSOactiviteiten kan gebruik worden gemaakt van vrijwilligers. Aan de ouders moet vooraf bekend worden gemaakt dat er wordt gewerkt met vrijwilligers en wat deze vrijwilligers precies doen.

Vrijwilligersovereenkomst

Als kinderen deelnemen aan een activiteit die specifiek voor kinderen van de BSO georganiseerd wordt door een vrijwilliger, dan moet tussen deze laatste en de BSO een vrijwilligersovereenkomst worden gesloten. Een aantal modellen voor overeenkomsten (eenvoudig, standaard, uitgebreid) met vrijwilligers vindt u op www.vrijwilligers.nu bij praktische informatie.

Protocol

De gedragslijn van de BSO is vastgelegd in een protocol en deze wordt vooraf aan de vrijwilliger meegegeven met het verzoek deze door te nemen. In het protocol kun je vastleggen dat de vrijwilliger zich moet houden aan het beleid en de algemene (huis)regels van de BSO. In de vrijwilligersovereenkomst wordt een verwijzing naar dit protocol opgenomen. Met het tekenen van de vrijwilligersovereenkomst gaat de vrijwilliger eveneens akkoord met de richtlijnen in het protocol. Er ontstaat geen gezagsverhouding zolang er in de praktijk geen rechtstreekse individuele opdrachten worden gegeven. Wijzigingen van het protocol worden schriftelijk aan de vrijwilligers gegeven.

Belangrijk is om intern - in de BSO - schriftelijke afspraken te maken over wie de contacten onderhoudt met de vrijwilliger, in welke frequentie, etc. Verder moet genoteerd worden om hoeveel kinderen het maximaal gaat, de leeftijd van het (de) kind(eren), plaats van de activiteit, termijn en tijdstip en een eventuele onkostenvergoeding.

De eerste keren draait een teamlid van de BSO mee met de vrijwilliger; vooraf wordt een inschatting gemaakt hoe vaak het nodig is dat een medewerker BSO meegaat.

1.6 Samenwerken met vrijwilligersorganisaties

Als kinderen deelnemen aan activiteiten die georganiseerd worden door en bij organisaties die werken met vrijwilligers dienen er samenwerkingsafspraken gemaakt te worden met de betreffende vrijwilligersorganisatie. In dat geval wordt er geen overeenkomst met de vrijwilliger zelf gesloten. De ouders van kinderen die deelnemen aan een activiteit zijn vooraf op de hoogte gebracht en hebben daarvoor schriftelijke toestemming gegeven.

Meer informatie over het werken met vrijwilligers treft u aan op de websites:

- www.vrijwilligers.nu
- www.vrijwilligerswerk.nl
- www.movisie.nl

1.7 Freelancers in de BSO

Freelancers zijn flexibele arbeidskrachten die voor verschillende opdrachtgevers werken. De BSO verstrekt aan de freelancer een opdracht zonder dat sprake is van een arbeidsovereenkomst en de daarbij behorende gezagsverhouding.

Een freelancerovereenkomst is juridisch te kwalificeren als een overeenkomst van opdracht (art. 7:400 e.v. BW). De BSOorganisatie is opdrachtgever en de freelancer is opdrachtnemer.

Werken met freelancers betekent dat de BSO per klus een 'overeenkomst van opdracht' aangaat.

Freelancers worden door de BSO vaak ingehuurd om naast de pedagogische medewerker een speciale activiteit uit te voeren zoals bijvoorbeeld toneel, stemexpressie of tekenfilm maken.

Aantrekkelijke arbeidsrelatie

Het afsluiten van freelancerovereenkomsten is een aantrekkelijke manier om extra krachten in te huren.

Voor een opdrachtgever is het sluiten van een freelancerovereenkomst aantrekkelijk omdat hij niet gebonden is aan de dwingendrechtelijke bepalingen van het arbeidsovereenkomstenrecht en geen premies en loonbelasting hoeft af te dragen. Voor de opdrachtnemer is een freelancerovereenkomst aantrekkelijk omdat het loon veelal hoger is dan bij een arbeidsovereenkomst en er fiscale voordelen bestaan.

Indien de arbeidsrelatie niet duidelijk is kunnen er uit arbeidsrechtelijk hoek maar ook vanuit de fiscale en sociaal verzekeringsrechtelijke hoek problemen ontstaan.

Criteria dienstverband

Iemand die zich freelancer of ondernemer noemt, hoeft door de Belastingdienst en de UWV niet als freelancer of zelfstandig ondernemer te worden gezien.

Bij de beoordeling of er sprake is van een échte freelancerovereenkomst, of dat er in feite sprake is van een arbeidsovereenkomst moet je kijken naar de bedoeling van partijen op het moment van het sluiten van de overeenkomst. Vervolgens kijk je hoe de overeenkomst in de praktijk functioneert en feitelijk wordt uitgevoerd. Een belangrijke toets zal zijn of er een gezagsrelatie bestaat tussen de partijen.

Bij het opstellen van een freelancerovereenkomst mag niet de indruk worden gewekt dat er sprake is van een gezagsrelatie. Een belangrijk element is dat de freelancer de opdracht naar eigen inzicht moet kunnen uitvoeren en niet gebonden is de opdracht persoonlijk uit te voeren. Hij moet zich kunnen laten vervangen door een ander. Het is aan te raden zo min mogelijk beperkende clausules in de overeenkomst op te nemen. Hoewel de tekst van de freelancerovereenkomst belangrijk is, moeten partijen er tijdens de uitvoering van de werkzaamheden rekening mee houden dat er geen gezagsverhouding ontstaat. In de contracten met ingehuurde freelancer moet vastliggen dat hij zich moeten houden aan het beleid en de algemene (huis)regels van de BSO.

Op de website van de kamer van koophandel (www.kvk.nl) kunt u de criteria terugvinden die een rol spelen bij de beoordeling of er sprake is van een dienstverband.

Let op!

Het stellen van algemene regels is toegestaan. Als ter plekke iedere keer concrete aanwijzingen worden gegeven kan er sprake zijn van een gezagsverhouding.

Meer informatie over freelancercontracten vindt u op www.werkinform.nl. U treft er ook een model van een freelancercontract.

Verklaring arbeidsrelatie (VAR)

Er kan onduidelijkheid zijn over de vraag of u als opdrachtgever loonbelasting/premie volksverzekeringen, premies werknemersverzekeringen en inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringswet (samen loonheffingen genoemd) moet inhouden en afdragen over vergoeding die u betaalt aan de freelancer. De Verklaring arbeidsrelatie (VAR) geeft u als opdrachtgever meer zekerheid over de fiscale status van de inkomsten die voortvloeien uit de arbeidsrelatie. De BSO als opdrachtgever moet een kopie van de VAR en een kopie van het identiteitsbewijs bij de factuur van de freelancer in zijn administratie bewaren. De Belastingdienst en UWV controleren regelmatig op de arbeidsverhoudingen binnen uw bedrijf. Als in de verklaring staat dat de freelancer 'resultaat uit overige werkzaamheden' heeft, dan kunt u hieraan geen rechten ontleen. Blijf daarom goed opletten dat uw relatie met de freelancer niet voldoet aan de kenmerken van een arbeidsovereenkomst. Anders bent u alsnog loonbelasting en sociale verzekeringspremies verschuldigd.

De Verklaring arbeidsrelatie moet worden aangevraagd bij de Belastingdienst en is maximaal één kalenderjaar geldig. De geldigheidstermijn gaat in aan het begin van het kalenderjaar. Voor meer informatie over de VAR kunt u terecht op de website van de belastingdienst (www.belastingdienst.nl).

Conclusie

Werken met freelancers biedt voordelen, maar er kleven ook risico's aan. Als de opdrachtgever de freelancer ten onrechte beoordeelt als zelfstandige, kan hij verplicht zijn loonheffingen af te dragen. Bovendien kan de freelancer dan aanspraak maken op de bescherming van het arbeidsrecht (ontslagregels en minimumloon).

Meer informatie over freelancers en de zelfstandige zonder personeel (zzp) vindt u op de volgende websites:

- www.belastingdienst.nl
- www.kvk.nl, zoekwoord freelancers en zzp-ers
- www.fnvzzp.nl

1.8 Wet Kinderopvang

Alle BSOinstellingen moeten voldoen aan de basiskwaliteit zoals die sinds 2005 is vastgelegd in de Wet Kinderopvang en de beleidsregels kinderopvang. Deze wet kunt u terugvinden op www.minocw.nl.

De naleving van deze regels wordt gecontroleerd door de gemeente waar de BSO is ingeschreven in het register kinderopvang. Een gemeente kan ingrijpen bij een kindercentrum dat de voorschriften op het gebied van kwaliteit niet naleeft. De gemeente kan aanwijzingen en een bevel geven. Worden deze niet opgevolgd dan kan de gemeente een bestuurlijke boete opleggen en in het uiterste geval de voortzetting van de exploitatie verbieden.

Als er met een kind iets gebeurt waardoor letsel of schade ontstaat en de BSO blijkt niet aan de kwaliteitseisen te voldoen dan kan sneller gesproken worden van een onrechtmatige daad (zie hoofdstuk 2.1) of een toerekenbare tekortkoming in de nakoming van de overeenkomst. Het gevolg kan zijn dat de BSO aansprakelijk is voor de ontstane schade.

Voorbeeld: Als een BSO gebruik maakt van niet-gediplomeerde vrijwilligers voor een activiteit blijft daarnaast de normale pedagogisch medewerker/kindratio gelden. De vrijwilligers worden additioneel voor een activiteit ingezet.

Wetteksten en officiële overheidspublicaties zijn te vinden op de site van de overheid (www.overheid.nl) onder 'officiële publicaties'.

2. Wettelijke aansprakelijkheid

2.1 Onrechtmatige daad, eigen aansprakelijkheid

Zoals in hoofdstuk 1, contracten en overeenkomsten, staat beschreven geldt in het Nederlandse privaatrecht als uitgangspunt dat iedereen zijn eigen schade draagt. Er zijn echter situaties dat het onredelijk is dat de benadeelde de schade voor eigen rekening moet nemen omdat de schade door iemand anders is veroorzaakt. In dat geval kan de veroorzaker op grond van wettelijke bepalingen aansprakelijk worden gesteld voor de schade.

In principe is iemand aansprakelijk als er sprake is van een 'toerekenbaar verwijt' bij een handeling waardoor schade ontstaat.

In de wet staat dit als volgt omschreven:

'Hij, die jegens een ander een onrechtmatige daad pleegt, welke hem kan worden toegerekend, is verplicht de schade, die de ander dientengevolge lijdt, te vergoeden.' (art. 6:162 BW)

Iemand is aansprakelijk wanneer:

- Er een onrechtmatige daad is gepleegd.
- De onrechtmatige daad aan de persoon kan worden toegerekend.
- Er door de onrechtmatige daad schade is ontstaan.
- Er een causaal (oorzakelijk) verband is tussen de onrechtmatige daad en de schade.
- De norm die is overschreden, strekt tot bescherming tegen de schade zoals de benadeelde die heeft geleden (het vereiste van relativiteit).

Voor aansprakelijkheid moet aan alle vijf vereisten zijn voldaan.

Aansprakelijkheid is afhankelijk van veel factoren!

Het is belangrijk te bedenken dat de vraag wie aansprakelijk is, afhankelijk is van de concrete situatie en de in die specifieke situatie geldende geschreven en ongeschreven rechtsregels. Deze verschillen van geval tot geval. Alle relevante factoren spelen daarbij een rol.

Het is niet mogelijk hier algemeen geldende richtlijnen voor te geven.

Vraag advies op maat

Heeft u specifieke vragen in verband met uw aansprakelijkheid in een concrete situatie? Vraag het aan uw verzekeringsadviseur, uw werkgeversorganisatie of neem een gespecialiseerde juridische adviseur in de arm.

Een juridisch uitstapje

Voor meer informatie over en een korte toelichting op de vijf elementen (1 t/m 5) van de onrechtmatige daad verwijzen wij u naar bijlage 5.

Gevolgen onrechtmatige daad

Iemand die een onrechtmatige daad pleegt welke hem kan worden toegerekend, is schadeplichtig. Dat wil zeggen dat hij de geleden schade die in causaal verband staat met de onrechtmatige daad moet vergoeden. Daarnaast kan de rechter de dader veroordelen de gevolgen van de onrechtmatige gedraging ongedaan te maken en kan hij een dreigende onrechtmatige handeling verbieden.

Onrechtmatige daad rechtspersonen

Rechtspersonen kunnen ook onrechtmatige daden plegen. Voor onrechtmatige gedragingen van personen die bevoegd zijn namens de rechtspersoon te handelen (directeur) kan de rechtspersoon aansprakelijk zijn. Als de onrechtmatig handelend persoon een medewerker is kan ook aansprakelijkheid voor de werkgever ontstaan op grond van art 6: 170 BW.

Aansprakelijk voor een ander

Behalve voor schade die je zelf veroorzaakt (eigen onrechtmatig handelen), kun je op grond van de wet ook aansprakelijk worden gehouden voor schade die door een andere oorzaak is ontstaan.

Je kunt aansprakelijk zijn voor schade veroorzaakt door fouten van anderen, je draagt dan het risico voor de fouten van die ander. Dit is een vorm van risicoaansprakelijkheid. Bij risicoaansprakelijkheid ben je aansprakelijk zonder dat jou iets verweten kan worden (je hebt geen schuld) en zonder dat je zelf iets onrechtmatigs hebt gedaan.

Je kunt ook aansprakelijk zijn voor bepaalde zaken die onder je verantwoordelijkheid vallen.

In de volgende paragrafen worden deze aansprakelijkheden verder uitgewerkt en toegelicht.

2.2 Risicoaansprakelijkheid onder de 14 jaar

Kinderen tot 14 jaar zijn nooit aansprakelijk voor door hen gepleegde onrechtmatige daden zoals vernieling. Op grond van de wet zijn ouders (of voogd) aansprakelijk voor de onrechtmatige daden van hun kinderen ook al hebben zij hier geen schuld aan. (art. 6:164 BW) Het moet daarbij wel gaan 'om een als doen te beschouwen gedraging' van een kind.

Voorbeeld

Kinderen spannen over het toegangspad bij hun huis een touwtje. De postbode komt over het pad aanlopen, hij struikelt over het touwtje en loopt letsel op. De ouders zijn aansprakelijk omdat de kinderen het touwtje zelf hebben gespannen (een doen). Als de kinderen niet zelf het touwtje hebben gespannen maar wel wisten dat het touwtje over het pad was gespannen en nalaten de postbode te waarschuwen zijn de ouders niet aansprakelijk (een nalaten).

Meestal loopt het kattenkwaad van kinderen goed af maar soms kan de schade erg groot zijn. Ouders kunnen dit risico ondervangen door een aansprakelijkheidsverzekering voor particulieren (AVP) af te sluiten. (Zie hoofdstuk 5.1 onderdeel verzekeringen.)

Let op

De verzekerde bedragen zijn gemaximeerd. Een AVP dekt niet alle gedragingen. Opzet en seksuele handelingen zijn veelal uitgesloten. Dan is er wel degelijk aansprakelijkheid maar geen polisdekking.

Als kinderen naar de BSO gaan dragen de ouders het toezicht over aan de BSO. Op dat moment zorgt de BSO dus voor het toezicht. Wat dit toezicht precies inhoudt zal met de ouders en het kind moeten worden afgesproken. Ondanks dat er toezicht is door de BSO kan er toch een aansprakelijkheid ontstaan voor (de ouders van) het kind.

Voorbeeld

Een kind schopt een bal door de ruit van het huis naast het schoolplein. De ouders hebben schriftelijk toestemming gegeven dat hun kind zonder BSOtoezicht op het schoolplein mag spelen. De ouders van het kind zijn aansprakelijk. De ouders kunnen een beroep doen op hun AVP, waar de aansprakelijkheid voor het minderjarige kind normaliter is medeverzekerd.

Tijdens het goaltje schieten schopt een kind een bal door het raam van het huis naast het schoolplein van de BSO. De BSO heeft onvoldoende voorzorgsmaatregelen genomen, de goal staat namelijk voor het raam. Voor de BSO ontstaat, naast de aansprakelijkheid van de ouders, een eigen aansprakelijkheid.

2.3 Risicoaansprakelijkheid voor medewerkers, vrijwilligers en stagiaires

Wanneer is de werkgever aansprakelijk?

Een werkgever kan aansprakelijk zijn voor haar medewerkers indien de fout begaan wordt in het kader van het uitoefenen van de functie en de werkgever zeggenschap had over de gedragingen waarin de fout was gelegen. (art. 6:170 BW)

Iemand kan ook als medewerker worden betiteld als diegene werk verricht in opdracht of onder regie van de BSO. Een arbeidsovereenkomst is geen noodzakelijke voorwaarde. Ook incidenteel of los werk zoals vakantiewerk vallen onder deze aansprakelijkheid. Ook stagiaires en vrijwilligers kunnen onder deze bepaling (art. 6:170 BW) vallen.

Het is dus zaak in de contracten met deze personen vast te leggen dat zij zich moeten houden aan het beleid en de regels van de BSO en ook daadwerkelijk goed toe te zien op de naleving van deze regels.

Naast de eigen aansprakelijkheid van de werknemer kan de BSO waar de medewerker in dienst / werkzaam is, worden aangesproken op de schade die door de medewerker is veroorzaakt. Een gedupeerde kan in dat geval de medewerker, de organisatie maar ook beide aansprakelijk stellen.

Een werkgever kan in de arbeidsovereenkomst niet ten nadele van de werknemer van deze werkgeversaansprakelijkheid afwijken. (art. 7:658 lid 4 BW)

Voorbeeld

Een kind in de BSO komt ongelukkig te vallen. De pedagogische medewerker in dienst van de BSO doet geen nader onderzoek, onderkent daardoor de ernst van de situatie niet en schakelt te laat medische hulp in. Naast de pedagogische medewerker is ook de BSO als werkgever aansprakelijk. De fout is begaan in het kader van het uitoefenen van de functie en de werkgever heeft zeggenschap over de gedragingen waaruit de fout is ontstaan.

Verklaring omtrent gedrag (VOG)

In artikel 50 lid 2 van de Wet kinderopvang is geregeld dat personen werkzaam bij een BSO een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) moeten hebben die aan de BSO moet worden overlegd voordat hij begint met zijn werkzaamheden.

Vrijwilligers en VOG

Vrijwilligers hoeven volgens de Wet kinderopvang en de Beleidsregels kwaliteit kinderopvang geen VOG te overleggen.

Indien vrijwilligers voor langere tijd aanwezig zijn en met de kinderen omgaan is het verstandig om toch een VOG te vragen. Het gaat hier weliswaar niet om werknemers, maar het feit dat personen in het kader

van vrijwillige werkzaamheden gedurende een (lange) periode op de werkvloer aanwezig zijn en met kinderen omgaan, maakt dat het verzoek tot het overleggen van een VOG gerechtvaardigd is.

Vragen en antwoorden over risicoaansprakelijkheid

Aansprakelijkheid is afhankelijk van veel factoren!

Het is belangrijk te bedenken dat de vraag wie aansprakelijk is, afhankelijk is van de concrete situatie en de in die specifieke situatie geldende geschreven en ongeschreven rechtsregels. Deze verschillen van geval tot geval. Alle relevante factoren spelen daarbij een rol.

Het is niet mogelijk hier algemeen geldende richtlijnen voor te geven.

Vraag advies op maat

Heeft u specifieke vragen in verband met uw aansprakelijkheid in een concrete situatie? Vraag het aan uw verzekeringsadviseur, uw werkgeversorganisatie of neem een gespecialiseerde juridische adviseur in de arm.

Vraag

Hoe zit het met aansprakelijkheid voor fouten van vrijwilligers die een activiteit op de BSO verzorgen?

Antwoord

Een BSO die gebruik maakt van vrijwilligers is aansprakelijk voor de fouten die de vrijwilliger maakt bij het verrichten van werkzaamheden voor de BSO.

Vraag

Hoe zit het met aansprakelijkheid als de conciërge van de school 's ochtends de kinderen ophaalt bij de VSO (voorschoolse opvang) en naar school brengt en er gebeurt onderweg iets met een kind omdat de conciërge niet goed op let?

Is de VSO aansprakelijk, de school waar de conciërge in dienst is of de conciërge zelf?

Antwoord

Het antwoord op de vraag wie ouders aansprakelijk kunnen stellen hangt af van verschillende factoren:

- 1 Levert de gedraging van de conciërge een onrechtmatige daad op?
Is het antwoord ja dan is de conciërge aansprakelijk en is de volgende vraag:
- 2 Met wie hebben de ouders het contract gesloten over de dienst (kinderen naar school brengen)?
De ouders nemen de dienst VSO af, inclusief de dienst 'de kinderen naar school te brengen'. De ouders kunnen de VSO en de conciërge aansprakelijk stellen.
- 3 De volgende vraag is:
Voor wie werkt de conciërge?
 - a) De conciërge is werknemer en in dienst van de school. De school heeft een contract met de VSO dat de conciërge van de school de kinderen naar school brengt. De school heeft zeggenschap over de gedragingen waarin de fout is gelegen. (art. 6:170 lid 1 BW) De VSO kan op haar beurt de school aansprakelijk stellen.
 - b) De conciërge is werknemer in dienst van de VSO. De VSO en de werknemer zijn aansprakelijk.
De conciërge hoeft niet in de schadevergoeding bij te dragen tenzij de schade het gevolg is van zijn opzet of bewuste roekeloosheid. (art. 6:170 lid 3 BW)

Let op

Indien de BSO en/of de school door ouders aansprakelijk wordt gesteld zullen deze van geval tot geval bekijken welke factoren een rol spelen bij het daadwerkelijk bepalen van de aansprakelijkheid en de hoogte van de schade.

2.4 Risicoaansprakelijkheid voor freelancers

Risicoaansprakelijkheid voor ingehuurde freelancers

Een freelancerovereenkomst is een overeenkomst van opdracht (zie hoofdstuk 1.7 freelancers in de BSO) waarbij de BSOorganisatie opdrachtgever is en de freelancer opdrachtnemer.

Een BSOorganisatie is als opdrachtgever aansprakelijk voor fouten gemaakt door een niet-ondergeschikte opdrachtnemer die in opdracht van de BSO werkzaamheden verricht. (art. 6:171 BW)

Het moet daarbij gaan om werkzaamheden ter uitoefening van het bedrijf van de opdrachtgever.

Een door de BSO ingehuurde freelancer kan onder deze bepaling vallen indien hij functioneert 'onder de paraplu' van de BSO en het voor een derde niet kenbaar is dat de freelancer als een onafhankelijke contractpartij is ingehuurd voor specifieke activiteiten.

Verklaring omtrent gedrag (VOG)

Een ingehuurde freelancer heeft geen arbeidsovereenkomst. Als hij voor langere tijd aanwezig is op de werkvloer, is het verstandig toch een VOG te vragen. Het gaat hier weliswaar niet om werknemers, maar het feit dat personen in het kader van werkzaamheden met de kinderen gedurende een (lange) periode op de werkvloer aanwezig zijn, maakt dat het verzoek tot het overleggen van een VOG gerechtvaardigd is.

Vragen en antwoorden

Aansprakelijkheid is afhankelijk van veel factoren!

Het is belangrijk te bedenken dat de vraag wie aansprakelijk is, afhankelijk is van de concrete situatie en de in die specifieke situatie geldende geschreven en ongeschreven rechtsregels. Deze verschillen van geval tot geval. Alle relevante factoren spelen daarbij een rol.

Het is niet mogelijk hier algemeen geldende richtlijnen voor te geven.

Vraag advies op maat

Heeft u specifieke vragen in verband met uw aansprakelijkheid in een concrete situatie? Vraag het aan uw verzekeringsadviseur, uw werkgeversorganisatie of neem een gespecialiseerde juridische adviseur in de arm.

Vraag

Zijn er nog extra risico's voor de BSO als de BSO een jongleur of acrobaat in huis haalt en die betaalt voor activiteiten met kinderen zonder dat achter de jongleur of acrobaat een organisatie (zoals een circus) zit? Hoe zit het met verzekeringen?

Antwoord

Er zijn geen speciale risico's verbonden aan een freelancer ten opzichte van een professionele organisatie. In beide gevallen is de BSOorganisatie als opdrachtgever aansprakelijk voor fouten gemaakt door een niet-ondergeschikte opdrachtnemer die in opdracht van de BSO werkzaamheden verricht. (art. 6:171 BW)

Als de BSO is verzekerd tegen de wettelijke aansprakelijkheid van bedrijfsrisico's is het wel van belang dat de BSO-verzekeraar weet dat er met freelancers wordt gewerkt. Daarnaast moet je eisen dat de freelancer of de ingehuurde organisatie een adequate (bedrijfs)aansprakelijkheidsverzekering heeft afgesloten.

Vraag

Ik heb een jongleur die als freelancer voor ons werkt. Is de BSO verplicht te controleren op diploma's? Hoe weet je welke diploma's relevant zijn?

Antwoord

De BSO is niet verplicht te controleren op diploma's. Wel is de BSO verantwoordelijk voor de veiligheid van de door haar aangeboden activiteiten. Het veiligheidsaspect moet als voorwaarde worden geëist en in het freelancercontract met de jongleur worden vastgelegd.

Voorbeeld

Een BSO laat een jongleur met de kinderen jongleren. Een meisje raakt gewond door een kegel die zij, toen zij de kegel omhoog gooide, ongelukkig op het hoofd kreeg. De ouders stellen de BSO aansprakelijk. Er wordt vastgesteld dat de jongleur niet onrechtmatig heeft gehandeld. Dat het kind de kegel op haar hoofd kreeg is domme pech.

De BSO heeft een bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering afgesloten en bij de verzekering gemeld dat ze met freelancers werkt. De BSO heeft ook in het informatieboekje, waarnaar in de plaatsingsovereenkomst wordt verwezen, gemeld dat ze activiteiten aanbiedt zoals jongleren en daarbij gebruik maakt van freelancers. De jongleur is additioneel ingezet. Naast de jongleur was er een pedagogische medewerker op de groep aanwezig.

De BSO stelt dat zij alle voorzorgsmaatregelen heeft genomen die redelijkerwijze van haar verlangd mogen worden en de gebruikte ruimte geschikt was voor dit doel. De BSO stuurt de claim van de ouders die haar aansprakelijk stellen door naar haar bedrijfsaansprakelijkheidsverzekeraar.

De verzekeraar acht de claim niet toewijsbaar omdat zowel de BSO als de jongleur niet nalatig zijn dan wel onrechtmatig hebben gehandeld.

Indien de jongleur wel onrechtmatig heeft gehandeld, is hij zelf aansprakelijk.

De BSO heeft een risicoaansprakelijkheid voor door haar ingehuurde opdrachtnemers. De ouders kunnen zowel de BSO als de jongleur aanspreken. Als de bedrijfsaansprakelijkheidsverzekeraar van de BSO de schade vergoedt zal zij op haar beurt trachten (een deel van) de schade op (de verzekeraar van) de jongleur te verhalen.

In dit geval is de BSO niet nalatig en toch aansprakelijk.

2.5 Aansprakelijkheid bij inhuren activiteiten

Aansprakelijkheid wanneer de BSO activiteiten inhuurt bij een andere organisatie buiten de BSOlocatie. De BSO kan samenwerken met organisaties in de buurt zoals het sociaal-cultureel werk. De kinderen maken dan gebruik van het activiteitenaanbod van andere organisaties. Binnen deze samenwerking speelt vaak de vraag wie aansprakelijk is als er iets gebeurt.

Aansprakelijkheid is afhankelijk van veel factoren!

Het is belangrijk te bedenken dat de vraag wie aansprakelijk is, afhankelijk is van de concrete situatie en de in die specifieke situatie geldende geschreven en ongeschreven rechtsregels. Deze verschillen van geval tot geval. Alle relevante factoren spelen daarbij een rol.

Het is niet mogelijk hier algemeen geldende richtlijnen voor te geven.

Vraag advies op maat

Heeft u specifieke vragen in verband met uw aansprakelijkheid in een concrete situatie? Vraag het aan uw verzekeringsadviseur, uw werkgeversorganisatie of neem een gespecialiseerde juridische adviseur in de arm.

Voorbeeld

Een BSO werkt samen met het buurthuis. De BSO heeft het buurthuis gevraagd een activiteit te verzorgen speciaal voor de BSOkinderen in het buurthuis. De BSO heeft daarvoor een samenwerkingscontract met het buurthuis afgesloten. In het buurthuis staan de kinderen onder leiding van medewerkers van het buurthuis. De pedagogische medewerker van de BSO gaat met de kinderen naar het buurthuis. De ouders van de kinderen zijn op de hoogte van de activiteiten in het buurthuis.

Tijdens de activiteiten in het buurthuis gebeurt er een ongeluk met een kind waardoor schade ontstaat.

Vraag

Kunnen de ouders de BSO aansprakelijk stellen?

Antwoord

De ouders kunnen de BSO aansprakelijk stellen (daar nemen ze de dienst van af en hebben ze een overeenkomst mee). De BSO kan vervolgens op haar beurt het buurthuis aansprakelijk stellen. Welke aangesproken partij in dit concrete geval uiteindelijk de schade draagt is van veel factoren afhankelijk en moet van geval tot geval worden bekeken.

Vraag

Kan de ouder ook het buurthuis aansprakelijk stellen?

Antwoord

Ja, een ouder heeft de mogelijkheid om ieder van de betrokken partijen aansprakelijk te stellen. Of het buurthuis daadwerkelijk aansprakelijk is hangt van het specifieke geval af. Het is wel zo dat het voor de hand ligt om in eerste instantie de partij aansprakelijk te stellen waarbij de dienst wordt afgenomen. De betreffende organisatie (bijv. buurthuis, sportvereniging, etc.) is verantwoordelijk en aansprakelijk voor de aan haar toevertrouwde kinderen.

Checklist

Bij het samenwerken met andere organisaties is het belangrijk is om vooraf een aantal vragen te stellen:

Om welke activiteit gaat het?

- Wordt de activiteit door eigen personeel verzorgd of wordt een derde ingehuurd?
- Is de derde een professionele organisatie, een freelancer of een vrijwilliger?
- Is er een schriftelijk contract en wat moet daarin worden vastgelegd?
- Wie is verantwoordelijk en wie verzorgt het toezicht tijdens de activiteit?
- Wordt de inzet van daartoe bevoegde / gediplomeerde / vakbekwame medewerkers door de ingehuurde organisatie gegarandeerd?
- Is de organisatie verzekerd tegen bedrijfsaansprakelijkheid?
- Is de geplande activiteit concreet besproken met de ouders en schriftelijk vastgelegd?

Voorbeeld

De organisaties waarmee de BSO samenwerkt, vallen niet onder de vereisten van de Wet Kinderopvang. Het is belangrijk om dit soort informatie met ouders te bespreken.

De BSO zorgt dat in de overeenkomst die ze met het buurthuis of sportvereniging afsluit wordt vastgelegd dat het buurthuis een verzekering tegen bedrijfsaansprakelijkheid heeft.

Opnemen garantieverplichting in het samenwerkingscontract

De BSO neemt in de contracten met de organisaties een garantieverplichting op voor de organisatie waarmee ze gaat samenwerken. Daarin wordt bepaald dat uitsluitend vakbekwame medewerkers voor de activiteit mogen worden ingezet die voldoen aan alle (wettelijke) eisen van vakbekwaamheid en in bezit zijn van de daarvoor noodzakelijke diploma's.

Sport wordt dus uitsluitend verzorgd door een gediplomeerde sportinstructeur.

2.6 Risicoaansprakelijkheid voor gebrekkige zaken

Aansprakelijkheid geldt niet alleen voor personen en activiteiten maar ook voor gebouwen en materialen. Een gebrekkige zaak is een roerende zaak waarvan bekend is dat zij niet voldoet aan de eisen die men in de gegeven omstandigheden aan de zaak mag stellen en een bijzonder gevaar voor personen of zaken oplevert.

De bezitter van een gebrekkige roerende zaak (onder roerende zaken valt al het materiaal van de BSO) is, wanneer dit gevaar zich verwezenlijkt, aansprakelijk. (art.6:173 BW)

Het gaat bijvoorbeeld om meubilair en speelgoed dat door slijtage gevaar kan opleveren. Regelmatig controleren en onderhoud plegen vermindert de kans op aansprakelijkheid voor een BSO (ruimtelijke voorziening/gebouw). De eigenaar/beheerder moet in een logboek alle gegevens van het speeltoestel bijhouden.

Aansprakelijkheid is afhankelijk van veel factoren!

Vanaf 1997 is het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen van toepassing dat kwaliteitseisen stelt aan speeltoestellen. Hierin is onder meer opgenomen dat nieuwe speeltoestellen over een keurmerk moeten beschikken en bestaande toestellen getoetst kunnen worden. Het besluit is ook van toepassing op de kinderopvang. Als het gebruikte materiaal niet aan deze wettelijke veiligheidseisen voldoet zal men in het geval van schade aansprakelijk worden geacht door overtreding van een wettelijke veiligheidsnorm. Het is daarom verstandig om de speeltoestellen te laten keuren door een onafhankelijke keuringsinstantie. De Voedsel- en Waren Autoriteit (VWA) inspecteert de toestellen, zowel binnen als buiten. De inspecteur kan een toestel afkeuren en het toestel onmiddellijk buiten gebruik laten stellen.

Sinds de invoering van de Wet Kinderopvang in 2005 is elke kinderopvangorganisatie verplicht jaarlijks een Risico inventarisatie- en evaluatie (RI&E) uit te voeren. Ook daarin moet aandacht worden besteed aan de risico's ten aanzien van roerende zaken.

2.7 Risicoaansprakelijkheid voor opstallen

De bezitter (=eigenaar) van een opstal die niet voldoet aan de eisen die men daaraan in de gegeven omstandigheden mag stellen, en daardoor gevaar voor personen of zaken oplevert, is, wanneer dit gevaar zich daadwerkelijk voordoet, in principe aansprakelijk. (art. 6:174 BW)

Een opstal is een gebouw en de bij het gebouw horende elektrische installatie, lift, trap, dakpannen, brandladder enz., maar ook een toegangsweg en de daarbij behorende weguitrusting.

Voorbeeld

Als de BSO een eigen pand bezit en een kind een elektrische schok krijgt omdat de elektriciteitsvoorziening niet deugt dan is de betreffende BSO aansprakelijk.

Ook als een kind door een vloerplank zakt en daardoor een been breekt, is de BSO aansprakelijk.

Deze situaties zullen zich in de praktijk niet snel voordoen als men zich houdt aan de gestelde bouwvoorschriften en veiligheidseisen en de veiligheid periodiek wordt gecontroleerd en er regelmatig preventief onderhoud wordt gepleegd aan gebouwen en installaties.

De BSO huurt een pand

Als de BSO een pand huurt dan is in principe de verhuurder als eigenaar aansprakelijk. Het is dan wel belangrijk dat de gebreken van het pand op tijd en bij voorkeur schriftelijk aan de verhuurder worden gemeld.

De BSO doet mee aan een activiteit in het buurthuis/zwembad

Als de BSO meedoet aan een activiteit in het buurthuis of het zwembad, is de eigenaar/ verhuurder van het buurthuis/zwembad aansprakelijk.

Aansprakelijkheid is afhankelijk van veel factoren!

Het is belangrijk te bedenken dat de vraag wie aansprakelijk is, afhankelijk is van de concrete situatie en de in die specifieke situatie geldende geschreven en ongeschreven rechtsregels. Deze verschillen van geval tot geval. Alle relevante factoren spelen daarbij een rol. Het is niet mogelijk hier algemeen geldende richtlijnen voor te geven.

Vraag advies op maat

Heeft u specifieke vragen in verband met uw aansprakelijkheid in een concrete situatie? Vraag het aan uw verzekeringsadviseur, uw werkgeversorganisatie of neem een gespecialiseerde juridische adviseur in de arm.

Vraag

Wie is verantwoordelijk als er een ongeluk gebeurt op een buitenterrein dat de BSO van een school huurt en dit buitenterrein niet veilig blijkt te zijn?

Antwoord

De school is verantwoordelijk voor het buitenterrein. De BSO heeft de verantwoordelijkheid om gebreken aan het buitenterrein op tijd en bij voorkeur schriftelijk (een email met ontvangstbevestiging is voldoende) aan de school (als verhuurder) te melden. De BSO dient niet alleen de gebreken aan de school te melden, maar de BSO dient er tevens ook op toe te zien dat de gebreken binnen redelijke termijn afdoende door de school worden verholpen.

Gebruikt de BSO het terrein ondertussen toch terwijl de BSO weet dat het terrein niet veilig is, dan kan de BSO ook aansprakelijk worden gesteld. Of de BSO ook daadwerkelijk aansprakelijk is zal weer van geval tot geval bekeken moeten worden.

Vraag

Hoe zit het met verantwoordelijkheid voor ongelukken als er een ongeluk gebeurt op een buitenterrein dat door de BSO van bijv. de gemeente (openbaar speelterrein) 'om niet' (gratis) gebruikt mag worden?

Antwoord

De gemeente is verantwoordelijk voor het buitenterrein. De BSO heeft de verantwoordelijkheid om gebreken aan het buitenterrein op tijd en bij voorkeur schriftelijk aan de gemeente te melden. De BSO dient niet alleen de gebreken aan de gemeente te melden, maar de BSO dient er tevens ook op toe te zien dat de gebreken binnen redelijke termijn afdoende door de gemeente worden verholpen.

Gebruikt de BSO het terrein ondertussen toch terwijl de BSO weet dat het terrein niet veilig is, dan kan de BSO ook aansprakelijk worden gesteld.

Let op: Of de BSO ook daadwerkelijk aansprakelijk is zal weer van de concrete omstandigheden van het geval afhangen.

2.8 Risicoaansprakelijkheid voor dieren

Een bezitter van een dier is aansprakelijk voor de door het dier aangebrachte schade. (art. 6:179 BW) Het moet gaan om een eigen onberekenbare gedraging van het dier.

Voorbeeld

Indien een hond van een bezoekende ouder een kind of personeelslid bijt is de bezitter van de hond aansprakelijk voor deze schade.

Let op!

Bij het toelaten van een hond op het terrein of in het gebouw van de BSO, is niet uit te sluiten dat naast bezitter van de hond, ook de BSO met succes kan worden aangesproken door de schadelijgende partij. Immers, de BSO staat toe of laat toe dat de hond het terrein opkomt of het gebouw binnenkomt. Door de schadelijgende partij zou gesteld kunnen worden dat dat aansprakelijkheid met zich brengt, nu de BSO zich had moeten realiseren dat met het binnen- of toelaten van de hond, de veiligheid van de kinderen in gevaar zou kunnen komen.

Als een kind bij een bezoek aan de kinderboerderij gebeten wordt door een bok, dan kan de eigenaar/beheerder van de kinderboerderij aansprakelijk worden gesteld.

2.9 Aansprakelijkheid voor zaken/opstallen/dieren in de uitoefening van een bedrijf

Als zaken, opstallen of dieren worden gebruikt in de uitoefening van een bedrijf dan rust aansprakelijkheid niet op de eigenaar maar op degene die het bedrijf uitoefent.

Voorbeeld

Als een personeelslid met toestemming van de BSO haar hond meeneemt om in de BSO groep omgaan en verzorging van dieren / honden te bespreken is, als de hond onverwacht bijt, niet het personeelslid als eigenaar maar de BSO aansprakelijk.

3. Vervoer van en naar de BSO en aansprakelijkheid

Kinderen van de BSO lopen of fietsen van school naar de BSO of gaan met een taxi of busje al dan niet samen met de pedagogisch medewerkers of vrijwilligers. Als de kinderen vervolgens activiteiten doen buiten de BSOlocatie gaan de kinderen opnieuw op pad. Vervoer van kinderen vraagt vaak veel organisatietalent en roept geregeld vragen op over aansprakelijkheid.

Aansprakelijkheid is afhankelijk van veel factoren!

Het is belangrijk te bedenken dat de vraag wie aansprakelijk is, afhankelijk is van de concrete situatie en de in die specifieke situatie geldende geschreven en ongeschreven rechtsregels. Deze verschillen van geval tot geval. Alle relevante factoren spelen daarbij een rol. Het is niet mogelijk hier algemeen geldende richtlijnen voor te geven.

Vraag advies op maat

Heeft u specifieke vragen in verband met uw aansprakelijkheid in een concrete situatie? Vraag het aan uw verzekeringsadviseur, uw werkgeversorganisatie of neem een gespecialiseerde juridische adviseur in de arm.

3.1 Met eigen vervoer (lopend, met de fiets, fietskar of groepsfiets)

Organiseert de BSO haar eigen vervoer dan moet zij met aansprakelijkheid rekening houden. Dit betekent dat zij moet zorgen voor veilig en verantwoord materiaal, deskundige begeleiding en een dekkende aansprakelijkheidsverzekering (zie hoofdstuk 5.2 over verzekeringen bij vervoer).

Als de BSO de kinderen lopend, met de fiets, of fietskar vervoert, moet zij er op toezien dat dit veilig gebeurt. Kinderen onder de acht jaar moeten op een doelmatige en veilige zitplaats met voldoende steun voor de rug, handen en voeten zitten.

De fiets, fietskar of groepsfiets zelf moet aan veiligheidseisen voldoen. Deze wettelijke regels 'wat hoort er op een fiets' kunt u terug vinden op www.fietsersbond.nl.

Voor fietsers die in een groep fietsen gelden de normale verkeersregels, er zijn geen specifieke wettelijke regels voor het fietsen met een groep kinderen. In de vragenrubriek op de website van Veilig Verkeer Nederland (VVN) staan wel richtlijnen en adviezen voor het fietsen met een groep kinderen.

De BSO kan een fietsreglement als handvat voor de pedagogisch medewerkers opstellen met duidelijke afspraken rondom het begeleiden van kinderen op de fiets. Daarnaast is het belangrijk dat de pedagogisch medewerkers zelf vaardig zijn in het begeleiden van fietsende kinderen in het verkeer. JSO expertisecentrum voor jeugd, samenleving en opvoeding heeft een ideeënboek gemaakt voor de BSO om kinderen te stimuleren zelfstandig deel te nemen aan het verkeer. Het boek 'Van de achterbank op de fiets' is via www.jso.nl te bestellen.

Op de website van het Nederlandse Jeugdinstituut (www.nji.nl) is de publicatie 'Vervoer in de Buitenschoolse Opvang', november 2000 te downloaden.

Vraag

Wat moet de pedagogisch medewerker- kindratio zijn bij het ophalen van kinderen uit school?

Antwoord

Deze vraag is lastig te beantwoorden.

De pedagogisch medewerker - kindratio in de BSO is volgens de Beleidsregels kwaliteit :1 : 10. Dit geldt ook voor 8- tot 12-jarigen. Bij deze leeftijdsgroep mag bij een groepsgrootte van meer dan 20 kinderen een volwassene ingezet worden die niet aan de opleidingseisen hoeft te voldoen. Deze volwassene telt dan als derde leidster.

Voor het van school halen van de kinderen zijn geen aparte normen vastgelegd. Uitgangspunt is natuurlijk dat dit veilig gebeurt.

Omdat het niet specifiek is vastgelegd, kun je twee kanten op redeneren:

- 1 Het is niet precies vastgelegd, dus je moet er vanuit gaan dat ook hier de pedagogisch medewerker - kindratio van toepassing is, dus 1 : 10. Je kunt dit zien als een minimumnorm.
- 2 Omdat er geen specifieke regels voor zijn kun je dit zelf invullen met natuurlijk wel de veiligheid van de kinderen als uitgangspunt. Het is belangrijk goed af te stemmen met zowel pedagogisch medewerkers als de oudercommissie hoe je dit concreet invult. Ook is het van belang om de afspraken op papier te zetten zodat je bij een ongeluk kunt aantonen dat er in redelijkheid alles aan gedaan is om het vervoer veilig te laten verlopen.

Het is aan het kindercentrum zelf om te beslissen welke redenering zij volgt en hoe sterk zij het juridisch afgedekt wil hebben. Bij redenering 1 hoef je wat minder aan te tonen op het moment dat er iets mis gaat. Bij redenering 2 moet je je beter kunnen verantwoorden. Je moet in ieder geval aangeven waarom je de pedagogisch medewerker - kindratio zo hebt gehanteerd en hoe je in relatie daarmee ervoor hebt gezorgd dat het vervoer veilig is.

Bedenk vooraf wat verantwoord is

Twintig kinderen van school afhalen met twee leidsters en gezamenlijk naar de opvangvoorziening lopen zal regelmatig voorkomen. Met twintig kinderen naar de speeltuin in de buurt van de opvang komt mogelijk ook nog voor, afhankelijk van de veiligheid en overzichtelijkheid van de speeltuin en de leeftijd van de kinderen. Een uitstapje naar de dierentuin is echter weer een heel ander verhaal. Met elkaar (leidsters, management en ouders) zal bekeken moeten worden wat men verantwoord vindt. Als je naar uitstapjes van scholen kijkt, zie je die verschillen ook. Met de klas een wandeling in de buurt maken gebeurt vaak met de juf en nog een andere volwassene. Op schoolreisje gaat, afhankelijk van de leeftijd van de kinderen, vaak één volwassene op zes kinderen mee. Dit betekent dat je altijd per soort uitstapje en de leeftijd van de kinderen bekijkt wat je als organisatie verantwoord vindt. Het is verstandig hier als BSO vooraf over na te denken en dit op papier te zetten.

Uitstapjes

Bij uitstapjes is de BSO verplicht om ervoor te zorgen dat er adequaat toezicht wordt gehouden. Is dit toezicht onvoldoende dan wordt een belangrijke afspraak niet nagekomen. Dit kan betekenen dat de BSO aansprakelijk gesteld kan worden als er tijdens het uitstapje een ongeluk gebeurt.

Protocol bij uitstapjes en bij weglopen

Zorg dat je bij uitstapjes duidelijke afspraken maakt met de kinderen. Het kan verstandig zijn om te zorgen dat de kinderen de naam en het telefoonnummer van de BSO bij de hand hebben. Het is handig dat de kinderen weten wat ze moeten doen als ze de pedagogische medewerker kwijt zijn. Daarnaast kun je afspreken dat de kinderen in ieder geval in groepjes bij elkaar blijven.

Loopt een kind van de BSO weg of raakt het kwijt bij een uitje dan moeten alle maatregelen genomen worden die een ouder ook zou nemen. Verder moeten de ouders direct worden ingelicht en men moet uiteraard binnen de mogelijkheden die er zijn, het kind gaan zoeken. Inschakelen van politie kan daarbij noodzakelijk zijn.

Als de BSO passief blijft en er ontstaat schade dan kan zij mede aansprakelijk zijn voor mogelijke schade. Het is verstandig om voor dit soort situaties een protocol te maken, zodat de groepsleiding weet hoe zij moet handelen. Bij eventuele rechtsvervolging kan men dan laten zien wat de afspraken hiervoor zijn.

3.2 Met eigen vervoer (auto of busje)

Organiseert de BSO haar eigen vervoer dan moet zij met aansprakelijkheid rekening houden. Dit betekent dat zij moet zorgen voor een dekkende verzekering (zie hoofdstuk 5.2 over verzekeringen bij vervoer).

Als de BSO de kinderen per auto of busje vervoert, moet zij er op toezien dat dit veilig gebeurt.

Wegenverkeerswet

In de Wegenverkeerswet wordt het vervoer van kinderen in een gewone personenauto (geen taxi) geregeld. Ook het vervoer met eigen busjes van de BSO valt onder deze wet.

In een auto mogen niet meer kinderen worden vervoerd dan waarvoor de auto is ingericht (o.a. afhankelijk van het aantal autogordels). In een normale personenauto is dit 5 personen inclusief de chauffeur. In een busje is dit veelal 9 personen inclusief de chauffeur.

De Wegenverkeerswet hanteert geen getalsmatige norm ten aanzien van het aantal te vervoeren kinderen. De basisregel is dat de verkeerveiligheid niet in gevaar mag worden gebracht. Belangrijk is natuurlijk wel het aantal personen dat verzekerd is volgens de polisvoorwaarden van de inzittendenverzekering.

Aandachtspunten bij het veilig vervoeren van kinderen in de auto

Autogordels

- Kinderen moeten altijd in een gordel worden vervoerd.
- Personenauto's die na 31 december 1989 in gebruik zijn genomen, moeten voorzien zijn van autogordels voor alle naar voren gerichte zitplaatsen.
- Personenauto's die in gebruik zijn genomen na 1 januari 1971, maar voor 1 januari 1990 moeten voorin voorzien zijn van autogordels.
- Sinds 1999 moeten alle zitplaatsen in touringcars voorzien zijn van veiligheidsgordels.

Het vervoer op de voorstoel

Het is verboden kinderen op de voorstoel van de auto te vervoeren in kinderstoeltjes die in tegenovergestelde rijrichting zijn geplaatst als de airbag niet uitgeschakeld kan worden.

Kinderen tot 18 jaar die in de rijrichting worden vervoerd en kleiner zijn dan 1 meter 35, mogen voorin zitten mits er gebruik wordt gemaakt van een goedgekeurd kinderbeveiligingsmiddel in de vorm van een kinderstoeltje of zitverhoger met of zonder rugleuning.

Als de mogelijkheid bestaat de airbag uit te schakelen: Doen!

De reden is, dat sommige kinderen lichamelijk nog niet zo volgroeid zijn om eventuele schadelijke effecten van de airbag te kunnen doorstaan. Kinderen boven de 1 meter 35 moeten voorin de autogordel gebruiken net als volwassenen. Veilig Verkeer Nederland (VVN) adviseert ook als het kind iets groter is dan 1 meter 35, nog een tijdlang een kinderbeveiligingsmiddel te gebruiken!

Een goede raad van VVN: Gebruik, als het mogelijk is, voor kinderen altijd de achterbank!

Kinderzitjes

Per 1 maart 2006 zijn kinderzitjes verplicht voor kinderen kleiner dan 1.35 m.

Een kinderopvangorganisatie die zelf het vervoer per busje of auto verzorgt valt onder particulier vervoer waarbij de kinderzitjes verplicht zijn. Ter verduidelijking: onder een kinderzitje wordt zowel een stoeltje als een zitverhoger verstaan. Welke gebruikt moet worden is afhankelijk van leeftijd en lengte van het kind.

Meer informatie over het veilig vervoer van kinderen in de auto treft u aan op www.verkeerenwaterstaat.nl en op www.kinderzitjes.nl.

3.3 Vervoer per taxi of taxibusje

Aansprakelijkheid vervoerder

Als je het vervoer van BSO-kinderen overlaat aan een bedrijf tegen betaling sluit je op grond van art. 8:80 BW een overeenkomst van personenvervoer. In de wet is de aansprakelijkheid van de vervoerder geregeld bij schade door dood of letsel van de reiziger in verband met het vervoer. Deze aansprakelijkheid kan door de vervoerder niet worden beperkt of uitgesloten.

Overige regels

Daarnaast geldt nog de Wet Personenvervoer 2000 die nadere regels stelt aan de vervoerder voor het vervoer van personen tegen betaling (o.a. vergunningsplicht, tariefregels, enz). Zowel taxi's als taxibussen vallen onder het begrip auto: een motorrijtuig ingericht voor het vervoer van ten hoogste acht personen, de bestuurder daaronder niet begrepen.

De bestuurder moet beschikken over het juiste chauffeursdiploma om de taxi of het taxibusje te mogen besturen.

Het is nog niet duidelijk of de BSO die de kinderen met eigen auto of busjes vervoert ook onder deze wet valt. Als de BSO onder deze wet valt zou dit betekenen dat de BSO ook aan de wettelijke eisen moet voldoen.

In het vervoerscontract met het taxibedrijf moet het bedrijf garanderen dat de juiste verzekeringen zijn afgesloten voor de juiste hoeveelheid personen / inzittenden. Dit kunnen minder personen zijn dan het aantal dat wettelijk vervoerd mag worden in een auto of het busje.

Aantal kinderen in een taxi of taxibus

In de Wet Personenvervoer 2000 zijn regels rondom verhouding aantal zitplaatsen en aantal te vervoeren kinderen opgenomen evenals het maximale aantal te vervoeren personen in deze voertuigen.

Sinds 1 januari 2004 hebben alle personen van 4 jaar of ouder recht op een eigen zitplaats in een taxi en bus.

- Bij taxi's en busjes is het aantal zitplaatsen te vinden op het keuringsbewijs, dat altijd in het vervoermiddel aanwezig moet zijn.
- De achterbank van een taxi heeft drie zitplaatsen.

Autogordels in een taxi of taxibus

Kinderen vanaf drie jaar moeten de beschikbare veiligheidsgordel gebruiken.

Wat betreft het gebruik van autogordels kunnen deze regels praktische problemen opleveren:

Als er drie zitplaatsen zijn, waarvan twee voorzien van een autogordel, dan moeten eerst die plaatsen worden ingenomen waar een gordel aanwezig is. Als alle zitplaatsen met autogordel bezet zijn, mogen er niet meer kinderen vervoerd worden. Immers, ieder kind heeft recht op een eigen zitplaats. De gordels moeten op de juiste manier worden gebruikt. Het diagonale deel van de driepuntsgordel mag niet achter de rug langs worden geleid en evenmin onder de arm door.

Kinderen mogen niet samen in één gordel!

Kinderzitjes in een taxi of taxibus

Taxi's die het vervoer verzorgen zijn niet verplicht kinderzitjes achterin te gebruiken.

VVN geeft aan vervoerders van kinderen de volgende adviezen:

- Houd u minimaal aan de wet.
- Zorg voor autogordels op iedere zitplaats en gebruik ze.
- Vervoer niet meer kinderen dan er gordels zijn.
- Vervoer niet meer personen dan er zitplaatsen zijn.
- Laat kinderen bij voorkeur achterin zitten.

Meer informatie over het vervoer van kinderen en veiligheid

Veilig Verkeer Nederland

www.vvn.nl

Tel 035 524 88 00

3.4 Het kind mag op eigen gelegenheid van school naar de BSO

Vraag

Ouders hebben getekend voor het feit dat hun kind zelfstandig van school naar de BSO komt.

We hebben een toestemmingsformulier maar zit dit juridisch ook goed in elkaar?

Antwoord

Als ouders instemmen dat hun kind op eigen gelegenheid van bijvoorbeeld school naar de BSO gaat of van de BSO naar huis, is de BSO niet aansprakelijk op het moment dat er onderweg iets met het kind gebeurt. Daarvoor is wel noodzakelijk dat ouders bij inschrijving of op een later moment door middel van een apart toestemmingsformulier (zie hoofdstuk 1.3) uitdrukkelijk hun toestemming geven.

Als de BSO een ongevallenverzekering heeft afgesloten en het kind overkomt van of naar de BSO een ongeval dan kan een beroep worden gedaan op deze ongevallenverzekering.

Als de groepsleiding kinderen alleen naar huis laat gaan zonder dat ouders hier expliciet toestemming voor hebben gegeven is dit een toerekenbare niet nakoming van het opvangcontract wat kan leiden tot aansprakelijkheid op het moment dat het kind op weg naar huis iets overkomt. Ouders mogen op grond van de opvangovereenkomst verwachten dat een kind onder toezicht van de BSO is.

3.5 Het kind mag op eigen gelegenheid naar een activiteit in het buurthuis

Als ouders instemmen dat hun kind op eigen gelegenheid van de BSO naar het buurthuis gaat is de BSO niet aansprakelijk op het moment dat er onderweg iets met het kind gebeurt.

Daarvoor is noodzakelijk dat ouders bij inschrijving of op een later moment door middel van een apart toestemmingsformulier (zie hoofdstuk 1.3) uitdrukkelijk akkoord gaan.

Indien de BSO een ongevallenverzekering heeft afgesloten en het kind overkomt van of naar de BSO een ongeval dan kan een beroep worden gedaan op deze ongevallenverzekering. Of en in hoeverre onder de verzekering dekking wordt geboden, hangt af van de voorwaarden behorende bij de ongevallenverzekering.

Als de groepsleiding kinderen alleen naar het buurthuis laat gaan zonder dat ouders hier expliciet toestemming voor hebben gegeven is dit een toerekenbare niet nakoming van het opvangcontract wat kan leiden tot aansprakelijkheid op het moment dat het kind iets overkomt onderweg naar het buurthuis. Ouders mogen op grond van de opvangovereenkomst verwachten dat een kind onder toezicht van de BSO is.

4. Aandachtspunten bij activiteiten buiten de BSO

In een BSO waar kinderen ook gebruik maken van andere voorzieningen en bijvoorbeeld voor activiteiten naar het buurthuis gaan, is het van belang om ouders schriftelijk toestemming te laten geven bijvoorbeeld in een apart toestemmingsformulier (zie hoofdstuk 1.3).

Als het toezicht in het buurthuis anders is geregeld dan op de opvang is het goed om dit ook aan de ouder te melden en in het toestemmingsformulier op te nemen.

Als de BSO gebruik maakt van een vast activiteitsaanbod van een buurtcentrum of standaard elke week naar een sportinstuif van een sportclub gaat dan is een afzonderlijke goedkeuring door ouders niet meer nodig mits dit bij het aangaan van de opvangovereenkomst aan de ouders bekend is gemaakt. Hierbij moet ook duidelijk aan ouders bekend zijn gemaakt hoe het toezicht is geregeld. Ouders hebben dan ingestemd met het volledige pakket. Het is belangrijk dat de BSO achteraf kan aantonen, dat ouders op de hoogte zijn gebracht en er mee hebben ingestemd.

Zie verder bij hoofdstuk 2.5.

5. Regelgeving en verzekeringen

Wet kinderopvang en beleidsregels kinderopvang

Alle BSOinstellingen moeten voldoen aan de kwaliteitseisen zoals die sinds 2005 zijn vastgelegd in de Wet Kinderopvang en de Beleidsregels kinderopvang.

Als er iets gebeurt met een kind en de BSO blijkt niet aan deze kwaliteitseisen te voldoen dan kan door het niet naleven van een wettelijke verplichting sneller sprake zijn van een onrechtmatige daad of van een toerekenbare tekortkoming in de nakoming van de opvangovereenkomst. Het gevolg kan zijn dat de BSO aansprakelijk wordt gesteld voor de daaruit ontstane schade.

Aansprakelijkheid is afhankelijk van veel factoren!

Het is belangrijk te bedenken dat de vraag wie aansprakelijk is, afhankelijk is van de concrete situatie en de in die specifieke situatie geldende geschreven en ongeschreven rechtsregels. Deze verschillen van geval tot geval. Alle relevante factoren spelen daarbij een rol.

Het is niet mogelijk hier algemeen geldende richtlijnen voor te geven.

Vraag advies op maat

Heeft u specifieke vragen in verband met uw aansprakelijkheid in een concrete situatie? Vraag het aan uw verzekeringsadviseur, uw werkgeversorganisatie of neem een gespecialiseerde juridische adviseur in de arm.

5.1 Verzekeringen

Aansprakelijkheidsverzekering particulieren (AVP)

Ouders zijn niet verplicht om voor hun kinderen een WA-verzekering (Wettelijke Aansprakelijkheid) te sluiten. Het is als ouder verstandig dit wel te doen en te zorgen voor een adequate dekking.

Het is raadzaam om dit bij het aangaan van een opvangovereenkomst na te vragen bij de ouder en tevens schriftelijk¹ te laten bevestigen of er wel een AVP is (zo nodig met vermelding van de naam van de verzekeraar). Veel scholen doen dit al.

Ook kun je als voorwaarde voor het aangaan van een opvangovereenkomst en/of het deelnemen aan BSOactiviteiten eisen dat een kind tegen WA is verzekerd.

Het belang voor de BSO om dit te doen kan zijn dat op het moment dat er iets voorvalt tussen twee kinderen waardoor schade ontstaat en de ene ouder de ander aansprakelijk stelt dekking van de schade via een verzekering de afhandeling kan vereenvoudigen.

Dit kan bijdragen aan het voorkomen van problemen tussen ouders onderling, die beiden klant zijn van de BSO.

¹ Registratie van het al dan niet afgesloten hebben van een aansprakelijkheidsverzekering kan een hoop discussie achteraf voorkomen. Niet in de laatste plaats omdat indien en voor zover sprake is van personenschade (dood of letsel), de benadeelde op grond van de wet een directe actie op de aansprakelijkheidsverzekeraar van de veroorzaker wordt toegekend (artikel 7:954 BW).

Ongevallenverzekering

Een ongeval is een plotseling van buiten komende gebeurtenis, die geneeskundig vast te stellen letsel ten gevolge heeft.

Een ongevallenverzekering kan voor de kinderen en de (pedagogisch) medewerkers worden afgesloten ingeval een kind of een (pedagogisch) medewerker tijdens de opvang of onderweg van of naar de BSO lichamelijk letsel oploopt.

Bij de meeste gewone ongelukjes die plaatsvinden in de BSO of op het buitenspeel terrein, vergoedt de eigen zorgverzekeraar van het kind en/of de pedagogisch medewerker de kosten voor de medische behandeling.

Andere schade zoals vervoerskosten worden door een zorgverzekering niet vergoed. Om deze schade gedekt te krijgen kan een ongevallenverzekering worden afgesloten. Hierbij is het niet van belang of er sprake is van aansprakelijkheid van een ander. De ongevallenverzekering dekt met name genoemde letselschade met gemaximeerde bedragen bijvoorbeeld een maximaal geldbedrag bij blijvend letsel of invaliditeit van het kind of de pedagogisch medewerker.

De ongevallenverzekering wordt naast een bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering afgesloten en kan als extra service gezien worden naar ouders/medewerkers.

Verzekering van freelancers

U kunt in uw polis nakijken en anders ook met uw verzekeraar regelen dat freelancers waar uw BSO mee werkt onder de dekking komen van de ongevallenverzekering.

Aansprakelijkheidsverzekering bedrijven (AVB)

Een bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering (AVB) dekt de materiële schade aan goederen en personen. Als er door de werkgever of door het personeel iets wordt beschadigd of iemand wordt verwond dan is dat gedekt op deze verzekering. Ook de gevolgschade is gedekt.

De Bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering dekt ook de schade aan de verzekerden onderling. De aansprakelijkheid van de werkgever die goederen van de werknemer beschadigt, of erger nog, de werknemer zelf beschadigt, is gedekt op de verzekering.

Niet alles valt onder de dekking van de AVB, er zijn uitsluitingen. Zo zijn uitgesloten de aansprakelijkheid voor schade door motorrijtuigen (hiervoor geldt een verplichte verzekering zoals vastgelegd in de WAM), de opzettelijk veroorzaakte schade en de schade aan goederen die men onder opzicht heeft. Met 'opzicht' wordt bedoeld de goederen die men van derden onder zich heeft, als ware het eigen goederen, of goederen die in bewerking zijn.

Verzekeraars adviseren bedrijven altijd een bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering af te sluiten voor fouten die door de organisatie en haar personeelsleden, vrijwilligers en stagiaires worden gemaakt.

Uitstapjes

De bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering geeft dekking tijdens normale uitstapjes in Nederland zoals naar de kinderboerderij. Gevaarverhogende activiteiten zoals bungeejumpen met de kinderen zullen niet onder de dekking vallen.

Verzekering van freelancers

Verzekeraars adviseren bedrijven altijd een bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering af te sluiten voor fouten die door freelancers worden gemaakt.

Denk ook aan de consequenties bij het uitbesteden van opdrachten of het samenwerken met freelancers. Geadviseerd wordt deze risico's mee te verzekeren. Je kunt immers als 'hoofd opdrachtnemer' aansprakelijk worden gesteld voor een freelancer die functioneert onder de paraplu van de BSO (zie hoofdstuk 2.4). Het maakt daarbij niet uit of de freelancer respectievelijk degene waaraan het werk is uitbesteed, de schade heeft veroorzaakt.

Combinatie AVB en AVP

Voor particuliere kinderopvangondernemers die als natuurlijk persoon (in de vorm van een eenmanszaak of vennootschap onder firma) een BSO exploiteren is het verstandig de AVB te combineren met de particuliere aansprakelijkheidsverzekering (AVP). Zorg dat de dekking tussen AVB en AVP op elkaar is afgestemd. Vraag zonodig op dit punt nader advies van de verzekeringsadviseur.

Niet zozeer voor een eventueel premievoordeel, maar veel meer ter voorkoming van problemen bij schade. Immers, bij schade is het vaak moeilijk vast te stellen of er als particulier of bedrijfsmatig is gehandeld bij het veroorzaken van de schade.

Rechtsbijstandverzekering voor de zakelijke markt

Door de toegenomen claimbewustheid doen zich steeds vaker situaties voor waarbij de BSOorganisatie juridische hulp nodig heeft of dit zelfs noodzakelijk is. Met een rechtsbijstandverzekering voor de zakelijke markt kan de BSO zich verzekeren van juridische bijstand door een verzekeraar. Verzekeraars werken daarbij veelal met rubrieken.

Bijvoorbeeld een Basisrubriek dekt het verhalen van door de BSO geleden schade als gevolg van een onrechtmatige daad op de veroorzaker. Ook het verhalen van schade voor de eigen werknemers in de hoedanigheid van verkeersdeelnemer, voor zover ze werkzaamheden voor je bedrijf uitoefenen, is gedekt. De rubriek Arbeidsrecht verzekert je van juridische hulp bij arbeidsrechtelijke problemen met werknemers. Daarbij kun je denken aan geschillen over salarisbetalingen of een ontslagprocedure tegen een niet goed functionerende werknemer.

Het is verder belangrijk dat altijd moet worden gelet op (en dat geldt overigens voor elke verzekering) wat de rechtsbijstandverzekering nu precies dekt en dat op dit punt zonodig advies kan worden ingewonnen bij de verzekeringsadviseur.

5.2 Verzekeringen bij vervoer

Aansprakelijkheid is afhankelijk van veel factoren!

Het is belangrijk te bedenken dat de vraag wie aansprakelijk is, afhankelijk is van de concrete situatie en de in die specifieke situatie geldende geschreven en ongeschreven rechtsregels. Deze verschillen van geval tot geval. Alle relevante factoren spelen daarbij een rol. Het is niet mogelijk hier algemeen geldende richtlijnen voor te geven.

Vraag advies op maat

Heeft u specifieke vragen in verband met uw aansprakelijkheid in een concrete situatie? Vraag het aan uw verzekeringsadviseur, uw werkgeversorganisatie of neem een gespecialiseerde juridische adviseur in de arm.

Wet Aansprakelijkheidsverzekering Motorvoertuigen (WAM)

Elke automobilist is volgens de Wet Aansprakelijkheidsverzekering Motorvoertuigen (WAM) verplicht zich te verzekeren tegen schade aan derden. Derden kunnen ook inzittenden zijn van de auto. Letsel bij de inzittenden door een ongeval vallen onder de aansprakelijkheid van de bestuurder.

Vindt er met een auto een ongeval plaats - al dan niet door schuld van de bestuurder of de bestuurder van een andere auto - dan dient de aansprakelijkheid ten opzichte van de inzittenden altijd verzekerd te zijn onder de wettelijke verplichte aansprakelijkheidsverzekering van de auto van de schuldige bestuurder.

De onschuldige schadelijdende partijen hebben een rechtstreeks vorderingsrecht op de autoverzekeraar. De gewone bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering sluit 'schade veroorzaakt door of toegebracht met een motorrijtuig' in beginsel uit.

Naast een beroep op de aansprakelijkheidsverzekering van de auto van de schuldige bestuurder kan de BSO ook nog een beroep doen op de ongevallenzekerings of schadeverzekering van de BSO als die aanvullend is afgesloten. Zie hierna bij aanvullende verzekeringen.

Schade aan eigen auto

De schade aan de eigen auto wordt gedekt door de WA- en cascoverzekering van de eigenaar van de auto. Als de BSO de medewerker opdracht geeft om met haar eigen auto de kinderen te vervoeren en er gebeurt een verkeersongeluk dan is de BSO als werkgever aansprakelijk voor de schade van de medewerker. (art. 7:658 lid 2 BW) De schade kan voor de medewerker bestaan uit het deel van de schade dat niet door de eigen (all risk) verzekering wordt gedekt of een verhoging van de verzekeringspremie omdat de noclaim korting wordt verlaagd. De werkgever kan zich hiervoor verzekeren via een aanvullende casco verlies bonusmalusverzekering.

De BSO kan deze aansprakelijkheid in een aparte schriftelijke overeenkomst met de medewerker beperken, de beperking mag niet verder gaan dan het bedrag waarvoor de werknemer is verzekerd. (art. 7:661 lid 2 BW)

Aanvullende verzekeringen

Ongevallenverzekering voor inzittenden

Deze verzekering leidt bovenop de aansprakelijkheidsuitkering (via de WAM) tot uitkering bij overlijden of (blijvende) invaliditeit, ongeacht de schuldvraag. De verzekerde bedragen zijn gemaximeerd en van tevoren vastgesteld.

Schadeverzekering voor inzittenden

Deze verzekering is uitgebreider dan de ongevallenzekerings voor inzittenden. De verzekering keert de werkelijke schade uit. Bovendien dekt deze verzekering naast de materiële schade ook de immateriële schade, zoals loonderving, juridische kosten en zelfs smartengeld.

Schade veroorzaakt door het kind aan de auto of fiets

Vraag

Hoe zit het met schade veroorzaakt door kinderen, bijvoorbeeld het kapot maken van de bekleding van een auto of de versnelling van de bakfiets van de BSO?

Antwoord

Deze schade valt onder de risicoaansprakelijkheid (zie hoofdstuk 2.2) van ouders en wordt gedekt door een AVP.

5.3 Verzekeringen en samenwerking met andere organisaties

Als de BSO kinderen naar een andere locatie laat gaan, bijvoorbeeld naar het buurthuis om daar kooklessen te volgen, dan moet nagegaan worden of de betreffende instelling voldoende verzekerd is. Daarnaast zal gekeken worden naar veiligheidsaspecten zoals het aantal kinderen per begeleider en de inrichting van de ruimte.

Aansprakelijkheid is afhankelijk van veel factoren!

Het is belangrijk te bedenken dat de vraag wie aansprakelijk is, afhankelijk is van de concrete situatie en de in die specifieke situatie geldende geschreven en ongeschreven rechtsregels. Deze verschillen van geval tot geval. Alle relevante factoren spelen daarbij een rol. Het is niet mogelijk hier algemeen geldende richtlijnen voor te geven.

Vraag advies op maat

Heeft u specifieke vragen in verband met uw aansprakelijkheid in een concrete situatie? Vraag het aan uw verzekeringsadviseur, uw werkgeversorganisatie of neem een gespecialiseerde juridische adviseur in de arm.

Vraag

Welke verzekeringen heeft een BSO nodig die samenwerkt met andere organisaties, zoals het buurthuis, speeltuinvereniging, sportvoorzieningen, culturele of kunstzinnige activiteiten, acrobatiek, zwemlessen, etc.? Zijn dit dezelfde verzekeringen als normaal, dus niet anders dan voor een BSO die niet samenwerkt?

Antwoord

De BSO heeft een bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering en een ongevallenverzekering nodig. Aanbevelingswaardig is een rechtsbijstandverzekering voor de zakelijke markt. In principe zijn dit dezelfde verzekeringen die je ook kunt hebben als je niet samenwerkt. Het is wel zo dat als je gaat samenwerken met bijvoorbeeld de fietscrossbaan het belangrijk is na te vragen en te checken of de huidige verzekeringspolis dit wel dekt. Valt dit onder de normale dekking?

Vraag

Een groep kinderen gaat naar de BSO. De school eindigt om 15.00 uur. Een groepje kinderen gaat naar een sportactiviteit die om 15.30 uur begint en zij overbruggen dit half uurtje in de hal van de school. Er zijn met de school hierover geen afspraken gemaakt. Vervolgens gaan ze sporten in de gymzaal van de school onder leiding van de sportvereniging.

Wie is verantwoordelijk als er iets gebeurt tussen 15.00 uur en 15.30 uur?

Antwoord

Dit is afhankelijk van de concrete afspraken tussen BSO en ouder over de zelfstandigheid van de kinderen en het zonder begeleiding naar een sportactiviteit gaan.

De verantwoordelijkheid van de school stopt normaliter om 15.00 uur als de kinderen het klaslokaal verlaten en niet meer onder toezicht van de leerkracht staan.

Vraag

Is de AVB-verzekering van de BSO aanvullend of vervangend op de WA-verzekering van de ouders?

Antwoord

Geen van beide. Je moet kijken wie een onrechtmatige daad heeft begaan en wie daarvoor aansprakelijk is. Verzekering volgt de aansprakelijkheid. De beide verzekeringen dekken verschillende personen en aansprakelijkheden.

Wat als de ouders geen WA-verzekering hebben?

Een eventuele aansprakelijkheid wordt niet beïnvloed door een verzekering tegen wettelijke aansprakelijkheid. Dit betekent: ze blijven volgens de wet aansprakelijk en zullen als ze niet verzekerd zijn zelf eventuele schade moeten betalen.

Vraag

Wat voor soort verzekering moet de sportclub hebben waarmee onze BSO samenwerkt?

Antwoord

Een bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering en een ongevallenverzekering.

Vraag

De BSO is gehuisvest binnen de school. Aan de BSO worden veel strengere veiligheidseisen gesteld dan aan de school. Zowel de school als de kinderopvang is verzekerd. Zijn ze niet oververzekerd?

Antwoord

Nee, ingeval er zich een schadeveroorzakende situatie voordoet moet gekeken worden wie het heeft gedaan, in welke hoedanigheid en of een ander wellicht daarvoor aansprakelijk is. Bij een fout van een onderwijzer is de school aansprakelijk. Bij een fout van de BSOmedewerker is de BSO aansprakelijk.

Vraag

Gedurende de BSO neemt een kind deel aan een activiteit (bijv. kookles) in het buurthuis. Een pedagogisch medewerker van de BSO is tijdens de activiteit aanwezig in het buurthuis. Ondanks adequaat toezicht en afdoende voorzorgsmaatregelen gebeurt er een ongeluk waardoor schade ontstaat:

Door toedoen van het kind zelf, het kind raakt gewond.

1. Het kind maakt iets kapot in het buurthuis.
2. Een ander kind in het buurthuis maakt iets kapot van het BSOkind.
3. Een medewerker van het buurthuis maakt iets kapot van het kind.
4. Wie is nu wanneer aansprakelijk voor de schade en welke verzekering moet de schade dekken?

Antwoord

1. De ziektekosten worden vergoed door de zorgverzekeraar van het kind. Als er blijvende letselschade is kan ook de ongevallenverzekering van het buurthuis uitkeren.
2. De AVP van het kind.
3. De AVP van dat andere kind.
4. De aansprakelijkheidsverzekering van het buurthuis.

5.4 Verzekering van vrijwilligers

Als een BSOorganisatie werkt met vrijwilligers moeten deze apart worden verzekerd tegen wettelijke aansprakelijkheid (zie hoofdstuk 2.3) en ongevallen.

Aansprakelijkheid is afhankelijk van veel factoren!

Het is belangrijk te bedenken dat de vraag wie aansprakelijk is, afhankelijk is van de concrete situatie en de in die specifieke situatie geldende geschreven en ongeschreven rechtsregels. Deze verschillen van geval tot geval. Alle relevante factoren spelen daarbij een rol. Het is niet mogelijk hier algemeen geldende richtlijnen voor te geven.

Vraag advies op maat

Heeft u specifieke vragen in verband met uw aansprakelijkheid in een concrete situatie? Vraag het aan uw verzekeringsadviseur, uw werkgeversorganisatie of neem een gespecialiseerde juridische adviseur in de arm.

Bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering

Een aandachtspunt bij het werken met vrijwilligers vormt de wettelijke aansprakelijkheid bij het ontstaan van schade. In principe is de vrijwilliger die schade veroorzaakt, aansprakelijk voor die schade. Dat betekent dat hij/zij de schade moet vergoeden.

In de werksfeer ligt dat echter iets anders. Bij vrijwilligerswerk dat lijkt op werk dat beroeps- of bedrijfsmatig is, is het mogelijk dat naast de particuliere aansprakelijkheid van de vrijwilliger, de organisatie waarvoor de vrijwilliger werkzaam is, wordt aangesproken op de schade die door de vrijwilliger als medewerker van die organisatie is veroorzaakt.

Iemand kan als medewerker worden betiteld als diegene werk verricht in opdracht of onder regie van deze organisatie. Een gedupeerde kan in dat geval de vrijwilliger, de organisatie maar ook beide aansprakelijk stellen.

De BSO loopt dan het risico als werkgever aansprakelijk te zijn. Een bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering waaronder ook de vrijwilligers zijn gedekt is daarom aan te bevelen.

De verzekeringsmaatschappij of de rechter zullen bij een samenloop van aansprakelijkheden bepalen wie uiteindelijk de schade gaat vergoeden.

Ongevallenverzekering

Een ongevallenverzekering voor vrijwilligers is tevens aan te raden.

Voor informatie over werken met vrijwilligers kunt u terecht bij de Nederlandse Organisatie Vrijwilligers (NOV), onderdeel van Movisie.

Websites

- www.vrijwilligers.nu
- www.vrijwilligerswerk.nl
- www.movisie.nl

Bijlage 1: Overeenkomst met kind en ouders m.b.t. vervoer van school naar BSO

Naam kindgeboortedatum:

Mag met ingang van: datum:

Zelfstandig lopen/fietsen* van school naar de BSO.

Onder voorwaarde dat hij/zij zich bij het lopen houdt aan de volgende regels:

- Loopt samen met de andere kinderen die ook zelfstandig naar de BSO gaan. Neemt dezelfde route als de BSOleiding.
- Als de school uit is dient hij/zij binnen 15 minuten bij de opvang te zijn. Gaat niet mee met vreemde mensen of zonder afspraak met vrienden.
- Kijkt goed uit en neemt de verkeersregels in acht.
- Gaat op een consequente manier met afspraken om.

Onder voorwaarde dat hij/zij zich bij het fietsen houdt aan volgende regels:

- Fietst rechtstreeks naar de BSO.
- Neemt geen kinderen achterop.
- Als de school uit is dient hij/zij binnen 15 minuten bij de opvang te zijn. Gaat niet mee met vreemde mensen of zonder afspraak met vrienden. Kijkt goed uit en neemt de verkeersregels in acht.
- Gaat op een consequente manier met afspraken om.

Individuele afspraken met.....(naam kind):

-
-

Als..... (naam kind) zich niet aan de afspraken houdt dan wordt de overeenkomst verbroken en moet hij/zij weer onder begeleiding van BSOmedewerk(st)ers van school komen.

Handtekening kind,

Handtekening namens de BSO,

Handtekening ouder,

Datum,.....

* Doorhalen wat niet van toepassing is

Bijlage 2: Toestemmingsformulier van Kinderdagverblijf NulVier

Toestemmingsformulier buitenschoolse opvang

Lokatie: Gaasterland 10 5^e Rompert 35

De ouder(s)/verzorger(s) van:

Achternaam: _____

Voornaam: _____

Geboortedatum: _____

Geven hierbij toestemming d.m.v. een paraaf per onderdeel om:

1. Brengen en halen

_____ hem/haar zelfstandig (d.w.z. zonder begeleiding van een pedagogisch medewerker van NulVier) vanuit school naar de BSO te laten gaan (fietsen of lopen). Hij/zij komt uiterlijk na minuten nadat de school uit is aan bij NulVier.

_____ hem/haar zelfstandig (d.w.z. zonder begeleiding van een pedagogisch medewerker van NulVier) vanuit de BSO naar huis te laten gaan (fietsen of lopen)

vanaf uur

_____ door _____ (naam) opgehaald te worden van de BSO (relatie invullen zoals broer, oma etc. _____)

2. Club/ externe activiteiten

_____ hem/haar zelfstandig (d.w.z. zonder begeleiding van een pedagogisch medewerker van NulVier) naar een club of activiteit buiten de BSO te gaan. Ouder(s)/verzorger(s) zijn op de hoogte van de aard van de activiteit, naam en adres van de organisatie, alsook het tijdstip en tijdsduur van de activiteit

3. Spelen

_____ hem/haar zelfstandig (d.w.z. zonder aanwezigheid van pedagogisch medewerkers van NulVier) buiten te laten spelen alléén als er meerdere kinderen buiten aan het spelen zijn én op het buitenterrein (schoolplein) aan de raankant grenzend aan de leefruimte van de KinderKeet zodat er veel overzicht is voor de pedagogisch medewerkers.

_____ hem/haar zelfstandig (d.w.z. zonder aanwezigheid van pedagogisch medewerkers van NulVier) buitente laten spelen ook op andere plaatsen dan het buitenterrein van NulVier en het gemeentelijke speelterrein, waarbij het kind wel regelmatig zijn/haar gezicht laat zien bij de leiding en duidelijk aangeeft aan de pedagogisch medewerkers waar het speelt.

_____ hem/haar zelfstandig (d.w.z. zonder aanwezigheid van pedagogisch medewerkers van NulVier) buiten te laten spelen op een gemeentelijk speelterrein in de nabijheid van het kinderdagverblijf, waarbij het kind wel regelmatig zijn/haar gezicht laat zien bij de pedagogisch medewerkers.

_____ hem/haar zelfstandig (d.w.z. zonder begeleiding van een pedagogisch medewerker van NulVier) naar een vriendje te laten gaan om te spelen (na zich eerst gemeld te hebben vanuit school bij NulVier). Dit dient diezelfde dag door de ouder(s)/ verzorger(s) mondeling of telefonisch doorgegeven te worden.

Z.O.Z. Z.O.Z. Z.O.Z. Z.O.Z. Z.O.Z. Z.O.Z. Z.O.Z. Z.O.Z. Z.O.Z. Z.O.Z. Z.O.Z. Z.O.Z. Z.O.Z.

Toestemmingsformulier buitenschoolse opvang

4. Algemeen.

- _____ hem/haar mee uit wandelen te nemen onder begeleiding van NulVier
- _____ hem/haar mee boodschappen te laten doen onder begeleiding van NulVier
- _____ hem/haar aan activiteiten mee te laten doen buiten het kinderdagverblijf onder begeleiding van NulVier
- _____ hem/haar in een auto te vervoeren onder begeleiding van NulVier:
_____ wel / niet in een autostoel (doorhalen wat niet van toepassing is)
- _____ hem/haar te fotograferen/filmen in de groep voor scriptie, PR e.d.
- _____ Anders:

In dit toestemmingsformulier leggen we vast wat uw kind wel en niet zonder begeleiding van NulVier mag ondernemen. Dit betekent dat de activiteiten die zonder begeleiding mogen gebeuren altijd onder de verantwoordelijkheid van de ouder(s)/verzorger(s) vallen en dat NulVier tijdens deze activiteiten op geen enkele wijze aansprakelijk kan worden gesteld voor schade of letsel aan het kind, of veroorzaakt door het kind.

Naam kind: _____ Handtekening: _____

Naam ouder(s)/verzorger(s): _____ Handtekening: _____

Naam NulVier: _____ Handtekening: _____

Ingevuld d.d.

Plaats: _____

Formulier door pedagogisch medewerker gezamenlijk met kind en ouder(s)/verzorger(s) invullen!

Bijlage 3: Toestemmingsformulier SKSG

Intakeformulier kennismakingsgesprek
NSO

Datum van plaatsing :/...../.....

Locatie :

Kindgegevens

Naam en achternaam :

Geboortedatum :

Geboorteland : Nationaliteit :

Adres :

Postcode en woonplaats :

Telefoon thuis :

Ouder/verzorger

Naam ouder 1 :

Adres :

Postcode en woonplaats :

Telefoon thuis :

Mobiel: :

Werkadres, tel. :

Naam ouder 2 :

Adres :

Postcode en woonplaats :

Telefoon thuis :

Mobiel :

Werkadres, tel. :

Broers / zussen
(met geboortedatum) :

Maken deze kinderen gebruik van de kinderopvang binnen de SKSG? Ja /Nee

Zo ja, van welke?
.....
.....

Extra te waarschuwen

Naam :

Adres, tel. :

Ophalen

Wie haalt het kind op :

Bijzondere wensen m.b.t. het halen :

School

Naam basisschool : telefoon :

Klas : meester/juf :

in de klas mag zelfstandig op vaste verzamelplaats, nl.....

Medische gegevens:

Naam, tel huisarts :

Naam, tel specialist :

ziekenhuis :

Ziektekostenverzekeraar en nr. :

Inentingen

Aankruisen wat van toepassing is

Het gehele rijksvaccinatieschema wordt gevolgd door de ouders.

De rijksvaccinatie schema wordt gedeeltelijk gevolgd.
Welke onderdelen worden er niet gevolgd?

.....
.....

Het kind wordt uit principe niet ingeënt.

De ouders zijn bekend met het verhoogde risico en
de eigen verantwoordelijkheid bij het niet inenten van hun kind?

Medische bijzonderheden

Heeft uw kind regelmatig terugkerende klachten of ziekten?

.....
.....

Is er sprake van medicijngebruik?

.....

Bijlage 4: Voorbeelden van een zelfstandigheidscontract tussen kind en BSO

**Topcontract Maangroep (De Poolster) van SKSG Kinderopvang te Groningen
tussen BSO en kind, ondertekent door ouder**

Ik.....spreek hierbij af dat ik mij aan de regels hou die hieronder staan.

Ik mag de volgende dingen zelf doen;

- alleen naar de bibliotheek.
- lopend/ fietsend naar de NSO.
- lopend/ fietsend naar huis vanaf de NSO.
- lopend/ fietsend naar huis vanaf een activiteit.
- naar het buurthuis vanaf de NSO.
- naar huis vanaf het buurthuis.
- naar het schoolplein van de vensterschool de Starter
- anders namelijk;.....
.....

Algemene regels;

Ik meld mij altijd aan en af op het bord en groet de leiding.

Als ik niet op de gewone tijd op de NSO ben meld ik dit van te voren aan de leiding.

Ga ik onder NSO tijd ergens heen dan laat ik dat de leiding altijd weten, zodat zij weten waar ik ben en hoe ik te bereiken ben.

Bijzondere regels;

.....
.....

Consequentie:

Als ik mij niet aan de afspraken houd dan betekent dat voor mij;

.....

Datum:..... Groningen

Handtekening kind:

Handtekening ouder:

Handtekening leiding:

TOP AFSPRAKEN FORMULIER van SKSG kinderopvang			
	Naam ouder/verzorger:		
	Naam kind:		
	Leeftijd:		
	Start Datum:		
	MIJN KIND MAG na het positief doorlopen van een TOP begeleidingstraining:		
		<i>JA</i>	<i>NEE</i>
1	Zelfstandig per fiets naar de NSO komen .		
2	Zelfstandig lopend naar de NSO komen		
3	Zelfstandig lopen naar activiteiten buiten de NSO.		
4	Zelfstandig fietsen naar activiteiten buiten de NSO.		
5	Zelfstandig met de bus naar activiteiten buiten de NSO.		
6	Zelfstandig met de trein naar activiteiten buiten de NSO.		
7	Zelfstandig bij een vriend of vriendin buiten de NSO spelen.		
8	Zelfstandig een boodschap in de buurt doen.		
9	Zelfstandig in de buurt spelen.		
10	Zelfstandig naar de stad gaan.(bv: bioscoop,bibliotheek,etc)		
	Anders nl.....		
	ALGEMENE TOP REGELS EN AFSPRAKEN:		
1	Ik meld me telefonisch bij de TOP leiding als ik aankom op mijn top activiteit en als ik weg ga van mijn TOP activiteit.		
2	Als ik bij een vriend of vriendin ga spelen buiten de NSO dan geef ik de naam en telefoonnummer van die vriend of vriendin door aan de TOP leiding.		
	Ik heb met de TOP leiding afgesproken dat ik me zal houden aan de regels die hier boven vermeld staan.		
	Deze afspraken gelden voor het kind, ouders/verzorger en de TOP leiding.		
	Met toekenning van een grotere zelfstandigheid aan mijn kind accepteer ik dat SKSG kinderopvang niet meer volledig kan garanderen dat er voortdurend toezicht is op het handelen van mijn kind.		
	HANDTEKENING:		
	Ouder/verzorger:		
	TOP leiding		
	Kind:		

Bijlage 5: Een juridisch uitstapje

1. Onrechtmatige daad, het gedrag

Als onrechtmatige daad wordt aangemerkt een inbreuk op een recht en een doen of nalaten in strijd met een wettelijke plicht of met hetgeen volgens ongeschreven recht in het maatschappelijk verkeer betaamt, een en ander behoudens de aanwezigheid van een rechtvaardigingsgrond (art. 6: 162 lid 2 BW).

Bij inbreuk op een subjectief recht kun je denken aan grondrechten (recht op privacy, recht op huisvrede) en vermogensrechten (eigendomsrecht, auteursrecht, huurrecht).

Als bij een schadeveroorzakende gedraging een wettelijke plicht wordt geschonden is daarmee de onrechtmatigheid van het gedrag in beginsel gegeven. Bij de overtreding van wettelijke regels kun je denken aan strafbare feiten, overtreding van verkeersregels maar ook gedrag in strijd met vergunningsvoorwaarden.

Naast overtreding van wettelijke regels kan overtreding van ongeschreven regels, zoals gedrag en zorgvuldigheidsnormen, een onrechtmatige daad opleveren. Deze laatste categorie wordt pas echt duidelijk door rechterlijke uitspraken naar aanleiding van concrete gevallen, waarbij het specifieke van de feiten in die concrete situatie bepalend was.

2. De dader en toerekening

Een onrechtmatige daad kan aan de dader worden toegerekend, indien zij te wijten is aan zijn schuld of aan een oorzaak welke krachtens de wet of de in het verkeer geldende opvattingen voor zijn rekening komt. (art. 6:162 lid 3 BW)

Schuld van de dader moet hier worden gezien als juridisch verwijtbaar of vermijdbaar. Een toerekenbare onrechtmatige gedraging wordt ook wel als 'fout' aangeduid.

3. Schade

Als is vastgesteld dat er een onrechtmatige daad is gepleegd die aan de dader kan worden toegerekend is aan de orde of er schade is ontstaan die moet worden vergoed. Ook het schadebegrip is in de wet vastgelegd. (art 6: 95 e.v. BW) Schade moet hier ruim worden opgevat en kan bestaan uit vermogensschade (geleden verlies of gederfde winst) en ander nadeel (immateriële of ideële schade) ook wel smartengeld genoemd. Daarbij kun je denken aan letselschade, overlijdensschade en schade als gevolg van aantasting in eer of goede naam.

4. Causaal verband, rechtstreekse relatie oorzaak en gevolg

Een minimum voorwaarde voor het causale verband is de 'conditio sine qua non'. De schade is een rechtstreeks gevolg van de gedraging / de gebeurtenis. Zonder de gedraging was er geen schade ontstaan. In de wet (art. 6: 98 BW) zijn de vereisten voor het aannemen van causaal verband vastgelegd.

5. De norm die is overschreden, strekt tot bescherming tegen de schade zoals de benadeelde die heeft geleden

Het vereiste van relativiteit.